Pædagogisk læreplan for
Ellekildehus Skovbørnehave
2021

Ålsgårde den 1/7-2021

Udarbejdet af Ellekildehus Skovbørnehave

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

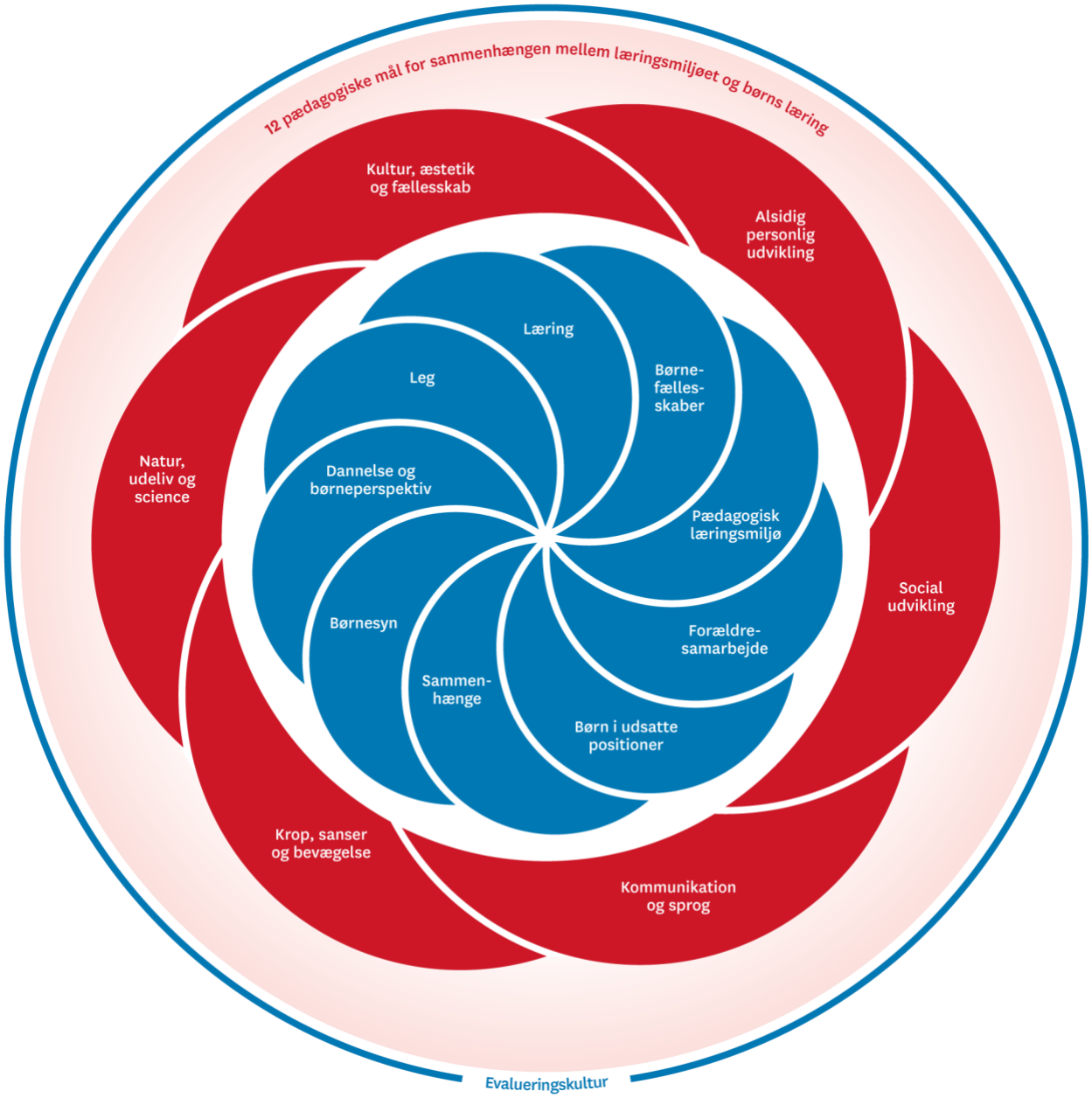

Hvem er vi?

Ellekildehus Skovbørnehave er en privat institution normeret til 30 børn.

Personalegruppen består af en leder, en pædagog/stedfortræder, to pædagoger og to medhjælpere.

Vision for Ellekildehus Skovbørnehave

Byens bedste børnehave:

I Ellekildehus Skovbørnehave trives alle børn i meningsfulde fællesskaber og udvikler deres fulde potentiale i en kvalificeret pædagogisk hverdag, hvor der via et tæt forældresamarbejde bygges bro mellem hjem og børnehave.

Børnehaven ligger op mod Hornbæk plantage – med skoven på den ene side og stranden på den anden. Den pædagogiske hverdag tager udgangspunkt i at personalet skaber en tryg, nærværende og inspirerende hverdag for børnene med naturen som omdrejningspunkt. Det betyder, at børnene er udenfor enten i skoven, på stranden eller i vores have.

Børnehavens hus, som er lejet af skov- og naturstyrelsen, ligger på en dejlig grund med træer, frugttræer og buske og er bl.a. indrettet med en stue, et aktivitetsrum og et legerum. I haven har vi bl.a. en bålhytte, en bålplads i det fri, en overdækket spiseplads, et kreativitetsrum samt en udendørs garderobe.

Herudover benytter vi os af de muligheder og tilbud, der er i vores lokalmiljø. Vi bestræber os på, at skabe en pædagogisk hverdag for børnene, præget af en bred vifte af pædagogiske aktiviteter og med plads til spontanitet og til at følge barnets spor. Vi møder børnene og hinanden med åbenhed, interesse og anerkendelse for de impulser, idéer og tanker, der opstår. Der er plads til individualitet og mangfoldighed og opmærksomhed på at alle bidrager med noget forskelligt til fællesskabet.

Pædagogisk grundlag

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskabe

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Barndommen har værdi i sig selv. Gennem vores kendskab til det enkelte barn og dets udvikling, møder vi barnet i en tryg, nærværende, anerkendende og omsorgsfuld samtale, hvor vores mål er at barnet føler sig set og forstået. Alle børns meninger har i vores børnehave en betydning og værdi. Vi giver plads til forskellighed og mangfoldighed. Hvert barn er et smukt og unikt væsen, der har sin berettigelse uanset, hvem det er, hvor det kommer fra, hvad det tror på og hvad det har af udfordringer.

Vi giver plads til, at alle børn kan komme til orde, udtrykke meninger, følelser og til at de altid kan få den hjælp og støtte, de har brug for. Følelser er ikke forbudte; der er plads til alle nuancer. Man må gerne være ked af det, savne sine forælde, kede sig eller være ærgerlig over ikke at komme først. Vi giver barnet rum til at reagere på en given situation og efterstræber, at der er overensstemmelse mellem det der er inde i og uden om barnet. Vi står til rådighed og hjælper barnet med at regulere sine følelser og dermed reaktionen og vi trøster, når barnet har brug for det.

Vi viser at barnets fortælling har værdi ved at sætte os i øjenhøjde, lytte og være åbne i vores kropssprog. Under en samtale med et mindre barn kunne dette komme til udtryk ved at vi gentager det, som barnet siger. Barnet: ”Jeg har en vandkande”. Den voksne: ”Har du en vandkande?”. I forhold til et ældre barn kan det være en samtale om, hvad barnet har oplevet hjemme hos morfar og vi opfordrer til, at barnet fortsætter fortællingen ved at spørge ind til oplevelsen og bruge den viden, vi har om barnets familiære bånd og relationer i øvrigt.

Vi ser børnene som selvstændige og kompetente. Vi støtter og værdsætter alle børn og har positive forventninger til barnets kunnen og dets udvikling. Vi har tillid til, at de kan tage ansvar i forhold til en række af udfordringer, som de stilles overfor. Vi har dermed en positiv forventning til børnene, og møder dem

således med den tilgang. Vi betror dem opgaver med bl.a. det formål at bevidstgøre dem om deres rolle i fællesskabet. De deltager derfor i dagens rutiner og i praktiske opgaver i det hele taget. De dækker bord, tager selv tøj på og af, laver havearbejde, skærer frugt, deltager i madlavning på maddage, pakker deres tasker, når vi skal på tur, hjælper med at gøre klar til samling, pynter bordet til vores maddage, byder velkommen og anviser hvor de øvrige børn skal sidde til vores julemiddag, hjælper med at gøre klar, når vi tænder bål, rydder selv deres service op efter morgenmaden o.s.v.

Vi italesætter børnenes kompetencer. Vi opfordrer til at turde at lære nye ting og hepper på barnet, når noget lykkes. Ligeledes er vi der for at støtte og lytte, når noget er svært. Via italesættelsen af børnenes kompetencer under aktiviteter, fokuserer vi på de små sejre barnet har. F.eks. fortæller vi barnet, at vi kan se, at det har siddet længe og tegnet, hvis barnet øver sig på netop det.

Ved konflikter børnene imellem lytter vi til alle parter og hjælper dem med at fortælle hinanden, hvorfor de handlede, som de gjorde. Vi dømmer ikke og giver plads til at børnene er forskellige. Hvis et barn f.eks. slår et andet barn, så spørger vi ind til hændelsen og anerkender hvert enkelt barns følelser. Vi støtter børnene i at komme med løsningsforslag til, hvordan de kan løse konflikten, trøste hinanden og lytter til de forslag de kommer med i forhold til, hvad de kan gøre i en lignende situation en anden gang.

Vi skaber en tryg ramme, hvor børnene kan udtrykke deres tanker, idéer og følelser. Vi opfordrer og støtter de mere stille og tilbageholdende børn i at udtrykke deres idéer med respekt for deres personlighed og måske øvrige vanskeligheder. Vi støtter og hjælper, der hvor det kan være svært for alle vores børn og hvor modet svigter eller manglende selvværd står i vejen. Et eksempel kan være, når børnene i skolegruppen har fået en bunden opgave og skal tegne deres familie og selvværdet og troen på at kunne svigter. Det kan også være en 3-årige, der ikke tør springe ned fra gyngen, men får en lille opmuntring og dermed alligevel tør tage springet. Eller det kan være til en samling, hvor et barn, der ellers er tilbageholdende, bliver hjulpet på vej og tager ordet.

I vores mellemgruppe har vi haft et forløb, hvor vi skulle prøve nye ting i naturen. Den ene dag skulle vi ”bestige et bjerg” ved at klatre op ad en skrænt med et langt reb. Inden afgang samledes vi og tog en snak med børnene, om hvorvidt de havde prøvet det før og deres tanker om, hvad vi nu skulle. Børnene fik mulighed for at udtrykke deres tanker og følelser og vi gav rum og plads til den usikkerhed, som nogle af børnene havde. Med en lyttende og anerkendende tilgang brugte vi vores faglighed og viden om børnenes emotionelle udvikling til at skabe en tryg ramme omkring aktiviteten. Efter vores snak vidste vi, hvilke børn vi især skulle hjælpe med at få en god oplevelse med vores lille ”bjergbestigning”.

I vores planlægning og i de voksenstyrede lege og aktiviteter er der ofte plads til børnenes bidrag og perspektiv i forskellige tempi alt efter børnenes behov og ofte opstår der nye muligheder og retninger. Vi anerkender børnenes idérigdom og opmuntrer dem til udførelsen af en given idé. Der er f.eks. altid plads til en julehest midt i klipningen af julehjerter eller en ny ekstra sætning i en julesang, som så viser sig at blive et hit. På den måde ændrer vi eller planlægger vi tit aktiviteter udfra, hvad der optager børnene lige nu og vi lytter til børnenes perspektiv. For eksempel kunne en tur ud for at lære noget om træer ændres til at lege i skovbrynet, fordi nogle børn blev optagede af at plukke anemoner og lege med dem på vejen derhen. Personalegruppen har på daglig basis en dialog omkring de overvejelser, der er i forhold til, om vi bør ændre på en aktivitet eller ej.

Før vi laver årsplanen for det kommende år, vil vi høre børnene og få deres input til, hvad de synes kunne være spændende i den næste sæson.

Som personalegruppe fremstår vi fagligt stærke og børnene kan trygt læne sig ind i de voksnes lederskab. Vi lærer børnene at vise hensyn til deres omgivelser og viser børnene, at de kan have positive forventninger til at blive mødt og anerkendt og at de kan have tillid til de voksnes anvisninger og respektere dem. Når de voksne sætter den overordnede ramme, så skaber det tryghed for børnene og de kan byde ind i forhold til deres hverdag.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse kendetegnes for os bl.a. ved de værdier barnet bør kende for at kunne begå sig, både i børnehavens rum men også i samfundet generelt og i den verden, det kommer til at vokse op i og færdes i. Dannelsesbegrebet er i vores børnehave kendetegnet ved at barnet får en oplevelse af at det har selv- og medbestemmelse i forhold til at udvikle egne kompetencer. Vi anser barnet for kompetent i sig selv og tillægger barnets egne evner og muligheder for at udvikle sig værdi. Denne udvikling sker i et samspil med det fællesskab, som vi har i børnehaven og som vi værner om. Fællesskabet er centralt, og nogle gange er det nødvendigt at kunne tilsidesætte egne behov, for at kunne bidrage positivt til fællesskabet. Vi forsøger derfor at forpligte børnene til et fællesskab, der skal kunne rumme de forskelligheder, vi har hver især. Vi lægger vægt på at alle bidrager til fællesskabet, at vi passer på vores ting, på naturen og på hinanden. Vi skaber rum for at børnene øver sig i at give plads til hinanden, venter på tur og lytter til hinanden. Dette kan f.eks. komme til udtryk under en samling. Her hjælper vi børnene med at skiftes til at lytte og tale, så de bl.a. herigennem kan få en forståelse for de sociale spilleregler, som er gældende i vores samfund. At indgå i det sociale rum kræver begyndende forståelse af sig selv og andre og vi arbejder henimod, at barnets dannelse skaber grundlag for, at de lytter til og respekterer hinanden, kan indgå kompromis og tilsidesætte egne behov for andres.

Alle har en stemme. Det anses for værdifuldt at indgå i et demokratisk fællesskab, hvor alle har muligheden for at blive hørt. Vi praktiserer derfor lydhørhed overfor de idéer og tanker børnene bidrager med og prioriterer ofte at følge deres spor og initiativer. Både børn og voksne har medindflydelse i forhold til, hvordan dagen kommer til at forme sig. Vi tilstræber at tilrettelægge dagen, så børnene kan genkende deres ideer og forslag. Vi bestræber os også på at skabe læringsrum, hvor børnene bringes til at være aktivt deltagende både med deres virke og idéer.

Vi har mange aktiviteter i børnehaven, som bliver tilrettelagt på baggrund af børnenes eller børnegruppens behov for at tilegne sig kompetencer, som er brugbare for, at de kan begå sig i samspillet og fællesskabet med andre børn og voksne. Vi benytter os af forskellige værktøjer til dette - f.eks. ”Fri-for-mobberi” – maryfonden og Red Barnets materiale.

Vi bestræber os også på at skabe et læringsmiljø, der giver mening for børnene og er tilrettelagt således, at børnene med tiden kan begribe, hvordan verden hænger sammen og at der er mange måder at leve sit liv på. Børnene får medbestemmelse i takt med deres alder og udviklingsniveau, Den voksne bidrager derved med tryghed og ro, således at børnene kan begribe og overskue deres hverdag. Vi støtter forældre i at tage lederskabet og sætte rammen for børnene, således at de definerer rammen for børnenes medbestemmelse.

Personalet udviser engagement, gåpåmod og kan ofte gå forrest i lege eller aktiviteter og derved vise børnene vejen. Vi er imødekommende overfor hinanden, børn, forældre og gæster og møder alle med venlighed, respekt og empati. Vi udviser omsorg for hinanden, vi samarbejder og giver plads til forskelligheder på tværs af køn, alder, baggrund og kultur. Vi går foran som rollemodeller og viser derved børnene, hvordan man kan omgås andre mennesker på en respektfuld og anerkendende måde.

Vi er meget opmærksomme på at inkludere alle børn og give dem deltagelsesmuligheder i det daglige børnehaveliv. De børn, der ikke siger så meget, kan inviteres til at byde ind ved, at den voksne skaber rum og plads til det. Måske er der brug for at få støtte til at få sat ord på det, barnet tænker. Et eksempel herpå kan være at vi inden en samling spørger et tilbageholdende barn om dets mening og om det er ok, at vi hjælper barnet med at fortælle. Et andet eksempel kunne være at vi rent fysik placerer os ved siden af et barn, som har behov for uddybning for at kunne følge samlingen eller et barn som har behov for en voksens tilstedeværelse for at kunne finde ro og kunne rette opmærksomheden mod samlingen. Vi tilstræber at skabe en forståelsesramme, så alle børn får udbytte af en aktivitet eller et tema. Når vi oplever, at et barn føler sig utrygt ved at skulle udtrykke sig i en forsamling, spørger vi gerne barnet om dets tanker og meninger efter samlingen.

Vi bruger børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø på daglig basis. Nogle gange laver vi runder, hvor alle kan komme med en ide, et forslag, en mening eller vi stemmer om noget. I vores grupper spørger vi f.eks. ind til, hvor børnene kunne tænke sig at tage hen på ture og

hvilke aktiviteter, de ønsker. Vi tilrettelægger det pædagogiske læringsmiljø på baggrund af børnenes ønsker og den viden vi har omkring de enkelte børns udvikling.

Vi stemmer også nogle gange, så det bliver flertallet, der afgør, hvad der skal ske. Dermed bliver børnene inspireret til at tage stilling og afgive deres demokratiske stemme. Mindre grupper kan etableres og skabe større tryghed for de børn, der har svært ved at bruge deres stemme.

Vi skaber læringsmiljøer i form af rum inde og ude i vores børnehave på baggrund af de observationer, vi gør os i det daglige og hvilke idéer børnene kommer med. Vi opfordrer børnene til at udtrykke deres behov og ønsker. For eksempel at få lov til at komme ind at lege med bedstevennen eller, at vi skulle sætte os på tæpper i enden af haven og spise frokost. Vi følger børnenes spor og er meget lydhøre overfor deres ønsker.

Vi taler generelt om, hvad der optager børnene for tiden. F.eks. har vi gravet et kæmpe hul i haven, fordi nogle af drengene var optaget af at grave. I skolegruppen har vores samling udviklet sig i en bedre retning p.gr.a. børnenes løbende forslag og input. I tegnerummet er nogle af de store piger kommer med forslag til nye materialer; f.eks.tegnekopier, sakse og papirstørrelser. Vi har også anlagt vores legeplads i haven efter børnenes måder at bruge haven, som har haft betydning for, hvor vi har placeret f.eks. sandkasse, legehuse og en båd m.m.

Leg

I Ellekildehus tillægger vi børnenes leg stor værdi og deres frie leg prioriteres hver dag. Legen har en vigtig rolle i forhold til at børnenes kompetencer udvikles og udfordres. I den frie leg har børnene deres eget rum, som respekteres uden indblanding fra de voksne. De voksne er tilgængelige og observerer på afstand. Vi tilrettelægger alle dage, så både den frie og den voksenstyrede leg tilgodeses.

Vi skaber plads til pludselig opstået leg og er fleksible i forhold til den oprindelige plan og følger således ofte børnenes spor. Vi er opmærksomme på at en leg der fungerer godt, så vidt muligt ikke afbrydes. Legen kan understøttes af og inspireres til af de voksne og den voksne kan hjælpe legen til at bestå ved f.eks. at bidrage til at løse eventuelle konflikter eller uenigheder, som kan opstå mellem børnene. De voksne kan også til tider være med i legen, bidrage med gode ideer og input, støtte og guide en leg, der måske er ved at gå lidt i stå. De voksne sætter også legeaktiviteter i gang, som er mere voksenstyrede og som børnene også med tiden overtager og selv fortsætter uden indblanding fra den voksne.

Til tider rammesætter de voksne legen, så flere børn kan være med. Vi kan f.eks. byde ind med nye rekvisitter til legen - på opfordring fra børnene eller, fordi vi kan se, at det vil udvikle og bevare legen og måske inddrage flere børn eller evt. børn, som har brug for at blive inviteret ind i en leg. Vi ”beskytter” også eller drager ”omsorg” for en spæd, sårbar eller god leg, som ikke bør opløses, fordi den ikke kan rumme flere deltagere. Dette er en balancegang og der må vurderes og overvejes for og imod.

Som udgangspunkt forsøger vi gennem dialog og motivation at appellere til, at børnene inviterer deres kammerater ind i legen, således at ingen børn står udenfor legen og fællesskabet. Vi kommer med gode ideer til, hvilken rolle de udenforstående børn kunne have og prøver på den måde at udvide og mangfoldiggøre legen. Vi er opmærksomme på, at de børn, der ønsker at deltage i en allerede etableret leg, bliver støttet i, hvordan de kan bidrage positivt til legen, hvis det vurderes nødvendigt. Dette for at sikre at den gode leg kan fortsætte.

Vi italesætter overfor børnene, at i vores børnehave skal alle have nogen at lege med og at ingen må holdes udenfor. Ofte skaber vi nye legerelationer ved at tilbyde et barn, der evt. har svært ved at indgå i lege, at lege indenfor med et eller få børn i mindre og roligere omgivelser. Vi kan også gå med i legen for at støtte, guide og motivere barnet. Vi er i dialog med børnene i forhold til vigtigheden af rummelighed i det sociale fællesskab. Gennem dialogen kan vi sammen finde en løsning på, hvordan et barn der f.eks. føler sig udenfor, kan inddrages og deltage i legen. Den voksne kan også forsøge at skabe en ny leg sammen med det givne barn eller afsøge andre legemuligheder med andre børn. Den voksne kan derigennem bl.a. inspirere til nye roller og positioner i lege.

De voksne initierer fælleslege så som ”Kluddermor”, ”Lille hund” og ”Alle mine kyllinger”, hvor alle børn har mulighed for at deltage. Dermed igangsættes også lege, hvor børnene skal kunne deltage efter den voksnes anvisninger. I de voksenstyrede lege kan de voksne vælge at positionere børnene, så de får roller, som de ellers ofte ikke får i den frie leg.

Vi arbejder med ”Fri-for-mobberi”, hvor vi bl.a. bruger hånddukker til at illustrere forskellige situationer i lege, relationer og i fællesskabet. Dette kan hjælpe til at udvikle evt. fastlåste mønstre i en børnegruppe. I forhold til Fri-for-mobberi laver vi indimellem små rollespil med børnene, hvor de eller den voksne påtager sig en bestemt rolle.

Vi skaber dagligt forskellige muligheder og nye rum for leg for de børn, der har brug for det. Vi skaber bl.a. disse muligheder for børnene, så de kan lege uforstyrret i små grupper. Det kan være både i ude- og inderummet. Børnegruppens størrelse og sammensætning kan variere alt efter behov hos et barn eller børnegruppen i øvrigt.

Vi forsøger at skabe et fundament for god leg ved at indkøbe og prioritere lækkert og indbydende legetøj. Samtidig er vi også bevidste om, at børnene skal have udfordret deres fantasi og kreativitet. De har god mulighed for at lege mange forskelligartede lege- Både med inspiration fra børnehavens fysiske omgivelser og ved hjælp af deres fantasi, der uhindret får lov at udfolde sig, da flere af børnehavens faciliteter ikke er udformet med henblik på én specifik leg og da børnehavens legeplads er fuld af naturelementer som pinde, sten, jord m.m. som giver anledning til flittig og opfindsom brug.

De voksne kan også give lege særlige forudsætninger. Et eksempel kan være at trods aftaler om ikke at grave huller udenfor sandkassen, er det muligt, hvis en leg er god, at en flok børn over en periode på flere måneder, kan få lov til at grave et meterdybt hul midt på legepladsen. Et hul der giver mange nye muligheder for lege og læring og åbner for spørgsmål som f.eks.: ”Hvad er der under jorden”?, ”Hvad er fossiler?” eller ”Er det lige nemt at grave huller alle steder?”.

De voksne observerer og reflekterer dagligt over børnenes leg og skaber grobund for den læring og de kompetencer, som børnene tilegner sig gennem legen. Observationerne er nyttige i forhold til at synliggøre legens mange kvaliteter og derved skabe muligheder for yderligere udvikling af betingelserne for børnenes leg i børnehaven.

Læring

På børnehavens to årlige pædagogiske dage udearbejder børnehavens personale rammen for det kommende års temaer og emner. Vi tilrettelægger disse, så vi løbende sikrer os, at vi støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring gennem året. Vi har fokus på de seks læreplanstemaer. Vi tilrettelægger emner, temaer, aktiviteter og ture med fokus på at understøtte det enkelte barn samt gruppens trivsel, udvikling og læring og inddrager de initiativer børnene selv tager. Vi følger derigennem børnenes spor i forhold til planlagte forløb ved i passende omfang at vige fra den planlagte ramme og at inddrage børnenes tanker, idéer, forslag og initiativer og skabe rum for læring omkring det.

Vi går ture i skoven og på stranden og balancerer på strandens sten. Vi gentager ture til steder, hvor vi erfaringsmæssigt har oplevet, at børnene får en god leg. For eksempel til en skrænt i skoven, hvor der er en mountainbikebane. Vi holder bl.a. samling, har maddage, vi tegner og maler og arbejder med fri for mobberi.

Vi er opsøgende i forhold til at benytte de muligheder for læring vores lokalsamfund byder på: skov og strand, biblioteker, hallen, havne, (Gilleleje, Hornbæk, Helsingør), Øresundsakvariet, Louisiana, Hellebæk Kirke, Kronborg osv. Vi vægter det at tage på ture højt.

Vi inddeler børnene i mindre grupper efter f.eks. alder, udvikling, relationer, behov eller interesser, hvor vi kan gå i dybden med emner og hvor der er en nær relation mellem voksne/børn og børn/børn, som grobund for læring med kvalitet samt ny viden og inspiration.

Vi prioriterer stunder af kortere eller længere varighed med et enkelt eller enkelte børn for aktivt at sikre og fremme den gode og trygge relation mellem barn og voksen og for at det enkelte barn føler sig værdsat, set, påskønnet, hørt og anerkendt.

Vi er opmærksomme på læringsværdien i både det tilrettelagte forløb og i det spontant opståede; i både voksen- og børneinitierede aktiviteter og lege og i forbindelse med dagens rutiner. Som voksne i børnehaven forsøger vi at skabe de bedste rammer og betingelser for læring i forhold til alle de nævnte områder. I de vokseninitierede aktiviteter og lege er vi opmærksomme på at bidrage til udvikling af færdigheder og kompetencer hos den aktuelle børnegruppe. Vores fokus er at børnene skal være med i så mange af dagens praktiske gøremål som muligt. I vores faste rutiner indgår børnene bl.a. i form af ”dagen i dag børnene”. ”Dagen i dag børnene” deler bl.a. madkasser ud, når vi skal spise frokost, de siger værsgo, og de står i frugtbod om eftermiddagen. Børnene er f.eks. også med til at rydde op, når vi lukker børnehaven.

I børnehaven har vi fokus på hverdagens små og store udfordringer som f.eks. at kunne tage tøj på selv. Vi arbejder med selvhjulpenhed; at lader børnene prøver sig frem, når de står overfor en given udfordring. Vi indlægger tid i vores daglige struktur, som betyder, at børnene har tid til at tilegne sig de nødvendige færdigheder, således at børnene over tid udvikler de nødvendige kompetencer til at kunne hjælpe sig selv og deres kammerater. Dette støtter børnene i deres læring, livsduelighed, selvstændighedsfølelse og tiltro til egen formåen. Vi opfordrer forældrene til at have fokus på barnets selvhjulpenhed hjemme.

Vi har i børnehaven fokus på at skabe et inspirerende og udviklende læringsmiljø inde og særligt ude, hvor børnenes leg får gode betingelser. Børnene i Ellekildehus har rig mulighed for at kunne lege uden indblanding fra de voksne, så de har helt deres egne læringsarenaer. Deres egne aktiviteter og lege er spækket med læring, fantasi, kreativitet, ideer, forhandlinger og de nye erfaringer de drager er vigtig for deres udvikling. Som voksne er vi åbne, nærværende og synlige og vi er en tryg og understøttende base for legen, som er tilgængelig for børnene, når de har behov for hjælp, nærvær, og voksenkontakt eller behovet for konflikthåndtering opstår. For at en leg kan udvikles eller vedligeholdes, kan der være behov for at den voksne deltager i legen. Som pædagogisk personale må vi hele tiden vurdere, om vi (i overført betydning) placerer os foran, ved siden af eller bagved børnene, således at vi er opmærksomme på at justere vores placering i forhold til de involverede børns engagement, lyst til deltagelse og evt. nogle børns individuelle behov.

Overordnet set kan det siges, at den voksne positionerer sig efter den givne situation, således af den voksne f.eks. går foran i planlagte aktiviteter, ved siden af under en konflikt og bagved under en børneinitieret leg.

Vi opfordrer gerne børnene til selv at finde på løsningsforslag på foreliggende opgaver, udfordringer eller problemer, før den voksne giver sine bud. Vi hjælper med at italesætte og klarlægge udfordringen eller problemet med henblik på at gøre det tydeligere, hvori problemet består, således at det bliver nemmere for børnene selv at finde løsninger. Vi giver tid og plads til at børnene selv kommer med løsningsforslag, understøtter børnene i at kunne indgå kompromisser i leg og vi byder ind med idéer, ny viden eller redskaber, der kan bidrage til, at en god leg kan fortsætte. Vi støtter gode relationer, f.eks. der hvor børnene har behov for hjælp til at blive i legen og vi understøtter udviklingen af relationer eller nye relationer børnene imellem, der hvor børnene har behov for den voksnes støtte hertil.

De voksne i børnehaven er gode rollemodeller i forhold til at skabe et læringsmiljø baseret på stærke værdier i forhold til, hvordan vi omgås hinanden i børnehaven og i samfundet generelt. Vi prioriterer i høj grad tid til at skabe et læringsmiljø, hvor børnene udvikler gode sociale kompetencer. Vi har en god og positiv tone voksen/voksen, voksen/barn og barn/barn imellem. Igennem dialog og en anerkendende tilgang søger vi, at børnene tilegner sig kompetencer, der understøtter positive sociale relationer. Vi skaber et læringsmiljø, hvor vi gennem daglig dialog med børnegruppen - f.eks. ved samlinger eller i arbejdet med fri for mobberi - har fokus på, hvordan vi alle indgår i fællesskabet på en positiv måde. Vi lærer børnene at give plads til hinanden og vente på tur, at lytte til og respektere hinanden, at kunne udsætte egne behov men også at kunne udtrykke dem på en god måde og vi giver børnene rum til at kunne udtrykke deres følelser.

Børnefællesskaber

Børnehaven er baseret på et stærkt fællesskab personale, forældre og børn imellem. Vi gør opmærksom på fællesskabets afgørende betydning og der arbejdes aktivt for at børnene og deres familier får et stærkt tilhørsforhold til børnehaven og børnehavens personale. Dette knytter sig blandt andet til de opgaver, som forældrene har i børnehaven så som arbejdsdage, pædagogiske dage, forældrelukning m.m. men også til de arrangementer der afholdes i løbet af året, så som børnefestival, Luciadag og andre dage der markerer vores tilhørsforhold og tilknytning til det fællesskab Ellekildehus består af.

En væsentlig del af vores pædagogiske arbejde består af at iagttage børnenes fællesskaber, relationer og interaktion med hinanden. I Ellekildehus har vi fokus på, at alle børn skal være en del af et meningsfuldt fællesskab. Vi gør en fokuseret indsats for at støtte især de børn, der finder det vanskeligt at blive en del af fællesskabet i at blive en del af gruppen. Vi er opmærksomme på, at alle har nogen at lege med og vi tager det alvorligt, hvis et barn ytrer, at det har svært ved at finde legekammerater. Hvis et barn opleves at være udenfor fællesskabet, så vil vi forholde os til, hvilke fællesskaber barnet har været en del af, evt. kunne indgå i eller prøve at skabe helt nye fællesskaber omkring barnet ved at lave specifikke aktiviteter med børn, hvor vi mener, at fælles interesser kunne opstå.

De voksne kan, ud fra en pædagogisk vurdering og et indgående kendskab til det enkelte barn, evt. facilitere at to eller flere børn, der ikke nødvendigvis har fået øje på hinanden endnu, kan få et rum, hvori de har mulighed for at udvikle en positiv relation til hinanden. Vi forsøger at fremhæve det enkelte barns kompetencer, evner og kvaliteter. Det kan være i legen, under en aktivitet, i en samling osv. Vi kan som voksne skabe muligheder for nye lege i nye legerum, hvor der er færre børn og hvor sammensætningen af børnene er bevidst valgt. Den voksne kan også deltage, være igangsætter eller blot være støttende i legen og i opbygningen af relationen.

Vi har flere ugentlige gruppedage, hvor mindre grupper på ca. 10 børn og to voksne er sammen om en aktivitet, som er målrettet gruppen og børnenes alder. I disse grupper kan de voksne have særligt fokus på fællesskabet i gruppen, hvor børnene kan folde sig ud på en ny måde, fordi der er mere plads til den enkelte og rum for nye relationer. Opdeling i de mindre grupper, kan bidrage til at den enkelte får et tilhørsforhold og får nemmere ved at skabe relationer i fællesskabet.

Vi observerer, hvorledes alle børn indgår og interagerer i fællesskabet; er de aktivt deltagende og tager de initiativ og udviser glæde ved at deltage? De voksne skaber rammer for, at det enkelte barn kan tage initiativ og deltage og den voksne byder ind med forskellige typer af aktiviteter og følger børnenes spor. Inddragelse i grupper er igen en væsentlig faktor, der bevirker at alle børn i løbet af en dag bliver set og prioriteret. Det er afgørende at fællesskabet giver mening for børnene, og at de føler sig værdsat og respekteret.

Fællesskabet i den store gruppe prioriteres også og der skabes mulighed for leg og relationer på tværs at aldersgrupper. Vi ser til at de store børn drager omsorg for de yngre børn og er med til at vise dem vejen i hverdagen i børnehaven. Vi voksne retter også opmærksomheden mod børnefælleskabets tone, atmosfære og omgangsformer og ser til at almene regler for det sociale fællesskab overholdes. Vi støtter og guider børnene i at udvikle hensigtsmæssige reaktionsmønstre og måder at handle på, så både relationen og fællesskabet bevares. Vi støtter endvidere børnene i at give plads for hinanden og træner deres evne til at rumme, at man ikke altid kan bestemme i legen, og at andre også må bidrage. Vi arbejder med ”Fri-formobberi” med alle børn i forbindelse med samlinger, men også i mindre grupper af børn.

Vi arbejder for at alle kan indgå i børnehavens fællesskab og vi skaber rammer, der giver børnene forudsætninger for at indgå i det nuværende fællesskab og fremtidige fællesskaber udenfor børnehaven. Vi værner om fællesskabet og bestræber os på, at alle børn bliver en del af en given aktivitet, som er tiltænkt hele børnegruppen. En voksen kan gå fra med et barn, der ikke umiddelbart kan indgå for at give plads til at fællesskabet kan fremmes. I børnehaven har vi en vekselvirkning imellem aktiviteter for hele børnegruppen og aktiviteter, som er et tilbud til de børn, der ønsker at deltage.

Vi understøtter forældrenes i deres rolle i forhold til at bidrage til, at deres børn kan indgå i velfungerende børnefællesskaber i børnehaven. Vi informerer forældrene om vigtigheden af gode relationer og

fællesskaber og deres rolle i denne sammenhæng. Det kan være i form af legeaftaler, hvor forældrene kan støtte op om at skabe nye legerelationer, der kan øge barnets følelse af at høre til og at det kan udvide og skabe flere og gode relationer til børn fra og i børnehaven.

Det kan også være at fortælle dem om vigtigheden af, at de deltager i fællesarrangementer i børnehaven med deres børn og tillægge deltagelsen værdi. Det kan være forældrefest, Luciaarrangement, fredagskaffe eller andet. Derved kan børnene se sig selv som en del af et større fællesskab med både, børn, børnehavens voksne og forældre.

Forældrene kan også bakke op om de aftaler, vi evt. laver i forbindelse med forældresamtalerne, som er tænkt til at støtte og vejlede dem i forholdt til at give deres barn de bedste betingelser for at indgå i fællesskabet. Det har også stor betydning, hvordan forældrene selv byder ind som rollemodeller i vores fællesskab og relation til og med andre i huset.

Vi har også en støtteforening, som består at forældre. Støtteforeningen står årligt for to arrangementer, hvor overskuddet går til særlige aktiviteter, legetøj eller andet til børnene. Det kunne f.eks. være en teaterforestilling.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I ellekildehus Skovbørnehave er vi bevidste om at skabe et trygt og stimulerende læringsmiljø gennem hele dagen. Vi har især fokus på det enkelte barns trivsel og mulighed for udvikling. Et vigtigt fundament for et godt læringsmiljø er den gode tone, stemningen, atmosfæren, nærværet og den tætte relation barn og voksen imellem. Humor og glæde er afgørende elementer i hverdagen hos os. Vi gør vores bedste for at tilbyde børnene et sted, hvor der er dejligt og trygt at være, alt imens de leger, lærer, tilegner sig ny viden og nye færdigheder og udvikler gode og værdifulde relationer både til børn og voksne. Børnene skal mærke, at de har en værdi i sig selv, og at deres idéer og input bliver taget imod med respekt og empati.

Vi er opmærksomme på den læring og de muligheder for udvikling, der ligger i de faste rutiner og ritualer, der er i børnehaven i løbet af dagen. Vi skaber rum for læring gennem hele dagen. F.eks. når børnene tager tøj på. De lærer at være selvhjulpne og vi kan f.eks. tale om anatomi.

Et andet eksempel er måden, hvorpå vi organiserer os, når vi skal på tur. Vi søger altid, at der er en rolig og anerkendende stemning, hvor børnene hjælper hinanden med at gøre klar til at komme ud af lågen. Vi giver plads og tid til læring i stedet for at skynde os videre til det næste.

Det er medtænkt som potentiale for læring og udvikling, og der er sat tid af til disse daglige gøremål. Børnene som nævnt med i mange praktiske gøremål i børnehaven. Børnene er med i det omfang de har lyst til det. Herigennem får børnene mulighed for at opnå læring og få en oplevelse af, at de har betydning for børnehavens fællesskab.

I de voksenstyrede aktiviteter er vi opmærksomme på skal have fokus på læring gennem en legende tilgang, hvor der er rig mulighed for at børnene kan bidrage til aktiviteterne, der bør opleves som vedkommende, sjove, levende og spændende og give mulighed for at deres fantasi og kreativitet kan inspireres og udfordres.

Vi planlægger bl.a. temaer, hvor der er plads til input fra børnegruppen. Vi gennemgår temaerne under samlinger og ofte er det i fællesskab med børnegruppen, at der bliver valgt, hvilke aktiviteter, der skal være under det pågældende tema. Derudover inddrager vi personalets viden om børnegruppen og det enkelte barns udvikling og trivsel og tilrettelægger aktiviteter med henblik på netop at understøtte dette.

Undervejs, under en planlagt vokseninitieret aktivitet, iagttager, dokumenterer og evaluerer vi på læringsmiljøet og tilpasser det løbende til børnegruppens behov. Det hænder ofte, at vi helt ændrer det planlagte forløb og i stedet følger børnenes spor og initiativer. F.eks. kan vi undlade at tage på tur i skoven eller lige vente en time med at tage af sted, fordi børnene er igang med gode og læringsrige lege på legepladsen. Generelt er vi omstillingsparate, så vi kan nemt tilrettelægge spontane aktiviteter der møder børnegruppens behov, uden at vi nødvendigvis afviger fra de daglige rutiner, som også er med til at sætte en tryg ramme for børnene.

Planlægningen af og strukturen i både dagen, ugen, måneden og året er ligeledes afgørende for at skabe et stærkt læringsmiljø. Derved har vi hele tiden opmærksomhed på og bevidsthed omkring det læringsmiljø, vi gerne vil skabe rundt om børnene.

Det er også vigtigt hele tiden at indtænke og være bevidste om, hvor og hvornår vi udvider eller indskrænker læringsmiljøet og hvad der ligger til grund for, at vi gør det. For at læringsmiljøet skal være inspirerende og sprudlende, må der nødvendigvis også være masser af nytænkning, gode ideer, fantasi og kreativitet. Det skal føles livgivende og glædesfuldt.

Vi har ofte øje på processen frem for produktet. Det kan betyde, at der ikke bliver noget produkt at vise frem, da processen tog alt opmærksomheden, men det kan også regnes med i planlægningen af tilblivelsen af et produkt er vigtigt - eksempelvis julegaver. Her vil vi planlægge delopgaverne sådan, at børnene selv kan og skal udføre dem. I forhold til de daglige rutiner, så differentierer vi imellem, hvor meget hvert enkelt barn kan overskue. Det kan f.eks. gøre sig , når børnene skal pakke deres taske med madkasse, drikkedunk og vanter og stille sig i kø ved lågen. I disse situationer er vi opmærksomme på, hvilke børn der skal have længere tid til at udføre opgaven og om madkasserne den pågældende dag skal hentes i køleskabet og findes imellem 29 andre madkasser eller i en kasse blandt aldersgruppens ca. 9 madkasser.

Vi ser på alle dele af en aktivitet som havende læringspotentiale og vi lader de enkelte dele have betydning. Således ikke udelukkende hovedmålet med aktiviteten. Dermed er det f.eks. vigtigt at kunne vente på sin tur til at save og begrænse sine egne impulser til at spørge, når der er en anden der har tur og får hjælp af den voksne.

Vi kan opleve, at der er børn, der har brug for at øve specifikke færdigheder; f.eks. at tage tøj på, gå i en gruppe i trafikken eller at gå længere strækninger. I situationer som disse vil vi tilpasse aktiviteten, så der f.eks. bliver plads til at øve færdigheden at gå hånd i hånd i trafikken på en sikker måde.

Vi er bevidste om at give børnene muligheder for at bevæge sig frit rundt i deres egne legeuniverser. De får tid til på egen hånd at lære og udvikle sig gennem legen. Vi bidrager gerne med inspiration og ideer til at de kan udvide og udvikle legen. Børnehavens udeareal er indrettet, så der er mange læringsmiljøer, kroge, træer og buske, hvor børnene kan lege uforstyrret.

Vi planlægger børnenes hverdag, så der er en veksling gennem dagen mellem fri leg, voksenstyrede aktiviteter og de rutiner, der helt automatisk opstår i løbet af en dag.

Vi inddeler ofte børnene i mindre grupper. Hensigten er at skabe læringsmiljøer der i høj grad tilgodeser det enkelte barns behov for læring, trivsel, udvikling og dannelse, samtidig med at de understøtter

fællesskabet. Vi opdeler børnene i grupper f.eks. efter alder eller legerelationer og målretter aktiviteten derefter, således, at den kan gennemføres, så alle børn er med og bliver set. De mindre børnegrupper skaber mulighed for fordybelse, plads og udfoldelsesmuligheder til den enkelte samt mulighed for at børnenes relation til de voksne styrkes.

I personalegruppen har vi et stort erfaringsgrundlag, en rig idéudveksling, et stort personligt engagement, initiativ og iværksætteri. Kombineret med en stor villighed til at lære nyt skabes et væsentligt grundlag for, at vi sammen kan opbygge et godt pædagogisk læringsmiljø og et solidt fællesskab for børnene.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Inden de nye børn starter hos os i Ellekildehus Skovbørnehave den 1. maj, bliver familierne inviteret på to besøg i børnehaven. Det første besøg består at et velkomstmøde og leg og hygge i børnehaven. Det næste besøg er leg og hygge. Velkomstmødet afholdes af leder og formand. På mødet bliver forældrene grundigt introduceret til hverdagen i børnehaven og forventningerne til samarbejdet med dem og deres deltagelse i hverdagen. På dette møde fortæller vi f.eks. forældrene om vores arbejde med selvhjulpenhed og at vi opfordrer til, at forældrene understøtter dette arbejde både hjemme og i børnehaven. Dette betyder, at vi allerede på velkomstmødet bl.a. opfordrer forældrene til at sørge for, at barnets mad og drikke er let tilgængeligt for barnet; madkassen og drikkedunken er let at åbne, evt. figenstænger m.m. er klippet op hjemmefra, så børnene oplever succes med selv at kunne mestre deres frokost. Vi fortæller dem også på mødet, at når familien kommer til børnehaven om morgenen, så opfordrer vi til, at børnene selv lægger deres ti´er mad, madkasse og drikkedunk på plads, så de senere på dagen ved, hvor de er. På mødet opfordrer vi dem bl.a. også til, at børnene selv i videst muligt omfang klæder sig på, så de både hjemme og i børnehaven øver sig og udvikler færdigheder og kompetencer dertil. Ovenstående er et eksempel på, hvordan vi allerede ved det første møde fortæller om vores arbejde med børnenes læring og de forventninger vi har til samarbejdet herom.

Imens forældrene er til velkomstmødet, er børnene i haven sammen med personalet (forældre kan blive eller tilkaldes efter behov). De to besøgseftermiddage har nemlig det formål, at børnene og forældrene begyndende bliver fortrolige med børnehaven og de voksne i børnehaven og at børn og forældre møder de familier, som de skal starte sammen med i børnehaven den 1. maj. De nye børn får også en kontaktvoksen allerede der, så de og forældrene ved, hvilken voksen der skal tage imod dem, når de starter hos os. Vi ser denne indkøringsproces som et vigtigt fundament for en god start for barnet og for et tillidsfuldt, konstruktiv, trygt og respektfuldt forældresamarbejde.

Vi vægter et tæt samarbejdet med forældrene højt og mener, at det skaber det bedste grundlag for en god børnehavetid for barnet – og forældrene. Vores samarbejde og kommunikation med forældrene er præget af respekt, tillid og en anerkendelse af, at det er forældrene, som kender deres barn bedst. Vi møder forældrene med omsorg, indlevelse, situationsfornemmelse og med respekt for deres tillid til os, som hver dag har ansvaret for deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Vi møder børn og forældre med glæde, godt humør og et nært velkommen og farvel hver dag. Vi har en træstub indenfor lågen, hvor en voksen med store armbevægelser vinker de børn velkommen, som kan lide at blive mødt med vink. Vi prioriterer, at børnene får sagt farvel til deres forældre på en god måde og vi tager lederskabet, når det bliver svært for dem begge. Vi delagtiggør forældrene i den viden, vi har om ”den gode afsked” og vi formidler f.eks. til forældrene, at det er vores overbevisning, at børn gerne må blive kede at det, når deres forældre går og at vi anerkender deres følelser i situationen. Vi sender også gerne en sms eller ringer til forældrene, hvis det har været en særlig svær aflevering i forvished om, at følelsen kan sidde i forældrene hele dagen, mens barnet et øjeblik efter er i gang med en god leg.

Vi prioriterer den daglige dialog med forældrene i hente og bringe situationer om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi viderebringer de observationer, vi har i forhold til deres barn og vi er i dialog med forældrene såvel som hinanden i personalegruppen i forhold til, hvordan vi bedst muligt sikrer det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi afholder mindre møder i hverdagen, hvor vi informerer hinanden i forhold til vores dialog med forældrene, bekymring for et barns trivsel og udvikling m.m. og vi holder månedlige personalemøder, hvor der altid er et punkt med fokus på børn og børnegruppers trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi giver tilbagemeldinger til forældrene i forhold til de tiltag, vi har drøftet i personalegruppen, som vil være gavnlige for netop deres barn.

I forhold til videreformidling af børnenes læring i børnehaven, så vægter vi at være så informative i dagligdagen, som muligt. Vi har et lukket forældreforum, hvor vi løbende og gerne dagligt lægger billeder og beskrivelser op af børnenes læring. Her kan der endvidere være opgaver til forældrene, som de gerne må forholde sig til sammen med deres børn. Det kan f.eks. være i forhold til den yngste gruppe børn, der har en vennebog med tilhørende bamse, som følger med børnene hjem på skift. Her står der, hvad vi arbejder med i gruppen og som børnene også gerne må øve hjemme; f.eks. i forhold til selvhjulpenhed. Der er også billeder af alle børnene i gruppen, således at forældrene kan tale med deres barn omkring deres legerelationer og om gruppen som helhed. Dette kan også overskueliggøre for forældrene, hvilke børn, der er i deres barns gruppe og inspirere til legeaftaler. Vi lægger også små videoer op med beskrivelser af, hvad vi laver, imens børnene er i gang med en aktivitet. På denne måde kan forældrene få et mere indgående indblik i deres barns og hele børnegruppens dagligdag og læring i børnehaven. I vores beskrivelser kan vi bl.a. inddrage faglig viden og de tegn på læring, vi ser hos børnene.

På tavlen i børnehaven har vi en løbende to-ugers plan, så forældrene kan følge med i børnenes aktivitetsplan. På vores tavle kan forældrene også følge med i øvrige beskeder og informationer i forhold til aktiviteter og arrangementer i børnehaven og vores årshjul hænger også på tavlen. Der kan bl.a. ses opslag ang. samtaler, pædagogiske dage, forældremøder, fredagslukning, arbejdsdage, maddage, Luciaarrangement og meget meget mere.

Som forældre får man tilbudt en start-samtale med mulighed for at få en tilbagemelding på barnets start og trivsel i børnehaven. Her er også barnets læring, udvikling og dannelse vigtige samtaleemner. Der lægges op til dialog samt mulighed for at stille spørgsmål til ovenstående. Afslutningsvis i barnets børnehavetid vil der være mulighed for en skolepararthedssamtale, hvor udgangspunktet for samtalen vil være barnets forudsætninger for at starte i skole. Samtalen vil tage udgangspunkt i dokumentet ”Overgange i børn liv”, som er udarbejdet i Helsingør Kommune. Herudover har forældrene til enhver tid mulighed for at få en samtale omkring deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse, hvis de har behov herfor, ligesom personalet vil tage initiativ til en samtale, hvis der er behov, eller der er en bekymring omkring et barn.

Cirka en gang årligt afholdes forældremøde, hvor barnets hverdag i børnehaven er på dagsordnen. Forældrene vil bl.a. blive præsenteret for eksempler på det pædagogiske arbejde med børnene og der vil være mulighed for at se og opleve eksempler på de processer, børnene har været igennem i forbindelse med de pædagogiske aktiviteter.

Herudover afholdes en årlig generalforsamling med valg til bestyrelsen. Der afholdes ca. 5 årlige bestyrelsesmøder, hvor lederen præsenterer visioner og idéer for børnehaven. Herudover behandles øvrige relevante emner af vigtighed for børnehavens drift og pædagogiske hverdag og der er mulighed for, at forældrene kan byde ind med emner til dagordnen.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Ellekildehus Skovbørnehaven forsøger vi i vid udstrækning at tilrettelægge de pædagogiske læringsmiljøer, så alle børn kan være med og føle sig som en del af fællesskabet. Vi har fokus på at støtte og vejlede og etablere læringsmiljøer, så også børn i udsatte positioner kan deltage i børnehavens fællesskab. Vi vægter højt, at alle børn i vores børnehave bliver en del af et meningsfyldt fællesskab og opnår en følelse af at høre til.

I vores daglige, ugentlige og årlige planlægning bestræber vi at indtænke alle børn. Vi tilrettelægger vores læringsmiljøer, så der er rum og plads til, at børn i udsatte positioner kan deltage på deres måde, med det der er deres udfordring, udviklingsniveau eller evt. krise. Vi udviser hensyn til børn i udsatte positioner, således, at børnene i størst muligt omfang kan deltage på samme præmisser som den øvrige børnegruppe. Vi har blik for at fællesskabet ligeledes prioriteres og værdsættes og at det indimellem kan betyde, at der må tænkes alternative muligheder og løsninger for et barn i en udsat position, hvis både fællesskabets interesser og det udsatte barns interesser skal varetages. Vi arbejder hele tiden for at finde løsninger, hvorpå vi kan støtte, hjælpe, guide, aflaste og skabe rum for nye udviklingsmuligheder for børn i udsatte positioner eller blot skabe helle, en afskærmning eller afgrænsning. Vi tager hensyn til og er opmærksomme på at give barnet de nødvendige pauser, ved at skabe et rum, hvori der er mulighed for mere rolige stunder eller andre aktiviteter, hvis det er det, barnet har brug for eller hvor barnet for en tid kan indtage en iagttagerposition for så igen evt. at kunne deltage. Børn i udsatte positioner tilbydes ofte tæt voksenkontakt, støtte, vejledning og en hånd i forbindelse med f.eks. ture eller vokseninitierede lege eller aktiviteter.

Vi er opmærksomme på, at det til tider kan være udfordrende for de øvrige børn i børnehaven, som må udvise stor fleksibilitet, rummelighed og overbærenhed i forhold til børn i udsatte positioner. Vi forsøger at vise vejen gennem vores fleksible, tolerante, indlevende, positive, humoristiske og kærlige indgangsvinkel samt børne- og livssyn, som er afgørende for både trivsel og udvikling hos vores børn i udsatte positioner og for, hvordan de øvrige børn i børnehaven møder dem.

Vi etablerer som nævnt et læringsmiljø, hvor vi bl.a. inddeler børnene i mindre grupper. F.eks. når vi har gruppedage, hor vi inddeler børnene i alderssvarende grupper med ca. ti børn og to voksne. Det kan også være, når vi f.eks. tager på ture, maler, bager eller har andre aktiviteter ude eller inde med en mindre gruppe børn. Inddelingen af børnene i mindre grupper giver med nærværende, tilstedeværende, empatiske og observerende voksne et indgående kendskab til det enkelte barn. Derved bliver det enkelte barns udfordringer synlige og på samme måde tydeliggøres og anskueliggøres det, hvori barnets kompetencer ligger, så det bliver nemmere for personalet at målrette indsatsen i forhold til positivt at forøge barnets tillid til egne evner.

Med de mindre børnegrupper bestræber vi os på at skabe forudsætninger for det udsatte barns deltagelse i aktiviteter og leg med støtte og vejledning fra den voksne og med respekt for det enkelte barns forudsætninger og grænser. Derved øges også muligheden for, at et barn i en udsat position kan danne nye og positive relationer til de andre børn. Vi har også tilbagevendende voksenstyrede aktiviteter, som netop understøtter disse børns trivsel, udvikling og behov for læring og dannelse; f.eks. ”Fri-for-mobberi” og

i perioder ”læseleg”. Vi deler os generelt ofte op i mindre grupper, Vi spiser f.eks. i små grupper med en voksen ved bordet, som ofte vil sidde ved siden af de børn, der har brug for ekstra støtte, vejledning eller anerkendelse fra den voksne. Således er den voksne tættere på det enkelte barn og er opmærksom på trivsel, udvikling, læring og dannelse hos børn i udsatte positioner.

I personalegruppen har vi på daglig basis gode og nuancerede faglige udvekslinger og refleksioner i forhold til børn i udsatte positioner, deres trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi tilstræber dagligt at have en dialog i forhold til, hvordan børn i udsatte positioner kan deltage i de enkelte aktiviteter og aftaler ofte, hvilken personale, der skal støtte det enkelte barn under en leg eller aktivitet. Vi har et godt og tæt samarbejde i personalegruppen og er gode til at se og understøtte de situationer, der opstår omkring børn i udsatte positioner. Vi sparer dagligt samt på planlægningsmøder og personalemøder i forhold til metoder, hvormed vi bedst opnår en positiv udvikling hos barnet. Vi drøfter de bekymringer, vi måtte have og vi deler de observationer, vi har i forhold til, hvornår der opstår læring og udvikling hos barnet og især i hvilke situationer barnet trives godt i børnehaven. På personalemødernes faste punkt, der hedder ”børn”, gennemgår vi børnene i børnegruppen med særligt fokus på, at alle børn er en del af et betydningsfuldt fællesskab. Vi arbejder desuden med en metode, hvor vi undersøger det enkelte barns kontakt med de voksne, således at vi sikrer, at alle børn tilgodeses. Vi er en lille institution med god normering og dygtige pædagoger og medhjælpere og vi har mulighed for at planlægge læringsmiljøer, der favner alle børn og har blik for det enkelte barns behov.

I arbejdet med børn og særligt med børn i udsatte positioner er der behov for, at den voksne med stor faglighed kan stå i sig selv og vise vejen for barnet. Barnet har brug for ekstra omsorg, nærvær, opmærksomhed og tydelighed. Det er vigtigt, at den voksne med god iagttagelsesevne og empati kan læse barnets adfærd og behov for støtte for derved bedst muligt at kunne skabe muligheder og gode løsninger for at barnets potentiale og styrker kan komme i spil og dermed bidrage til barnets udvikling og trivsel i børnehaven og i livet generelt.

Vi opmuntrer barnet til have tillid til egne evner og til at forsøge, selvom det ikke lykkedes i første forsøg. Udfordringerne overvindes med støtte, opmuntring og opbakning og sejrene fejres og fremhæves aktivt. I arbejdet med f.eks. barnets selvhjulpenhed prioriterer vi i størst muligt omfang, at barnet prøver selv – bl.a. at tage tøj på, med hvad der vurderes som passende støtte fra en voksen. Det indbefatter. at vi i det tilladelige omfang prioriterer tiden til den proces, da den har en stor læringsværdi, især hvis udfordringen overkommes, og barnet derfor får en oplevelse af egen kunnen og en større tillid til egne evner i tilsvarende fremtidige situationer. Såfremt et barn i en udsat position har behov for, at der stilles færre krav fra den voksne i forbindelse med f.eks. selvhjulpenhed, så vil den voksne tilpasse kravene til barnets behov og udviklingstrin, således at barnet for flere succesoplevelser og en oplevelse af at mestre.

Vi ønsker at have et tæt samarbejde med forældrene omkring børn i en udsat position, ligesom vi ønsker at have et tæt samarbejde med alle forældre. Vi prioriterer den daglige og tætte dialog med forældrene og vi støtter og vejleder dem gerne i forhold til deres barns trivsel og udvikling; herunder de vanskeligheder barnet måtte have i forhold til at indgå i fællesskabet i børnehaven. Vi taler med forældrene om det udviklingspotentiale barnet har og guider dem mod zone for nærmeste udvikling.

Har et barn behov for støtte, der ligger ud over det daglige pædagogiske arbejde med barnet, samarbejder vi med barnets forældre omkring at rette henvendelse til BUR, talehørepædagog og sundhedsplejen i Helsingør Kommune. Vi har et godt og konstruktivt samarbejde med Specialpædagogisk team i Helsingør Kommune; Herunder støtteenheden.

Sammenhæng til 0.klasse

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til 0.klasse?

Vi prioriterer det skoleforberedende arbejde med de kommende skolebørn højt. Vi arbejder med, at børnene frem mod skolestart tilegner sig færdigheder og kompetencer, som vi på baggrund af vores samarbejde med skolerne anser for gode at have i forbindelse med skolestart for derigennem at understøtte en bred læring, trivsel, udvikling og dannelse hos det enkelte barn. Gennem det sidste år i deres børnehavetid, er de fra maj til januar i storegruppe og fra januar til maj i skolegruppe. Børnene får et begyndende kendskab til og øver sig på mange af de ting, som de gerne skal kunne mestre ved skolestart. Vi skaber et trygt, kreativt, fantasifuldt og inspirerende rum med en legende tilgang til læring. De oplever voksne med nerve, lyst og engagement, som de kan spejle sig i; de oplever, at det er sjovt at lære og at de kan bidrage med idéer og input, fantasi og kreativitet. Det giver selvværd og tillid til egne evner. De tilegner sig både konkret viden og en begyndende nysgerrighed, lyst til og glæde ved skolen. Overgangen mellem børnehave og skole bliver således mere glidende og mindre overvældende og børnene bliver i højere grad i stand til at føle sig trygge ved alt det nye, som de skal møde i skolen.

For at børnene kan opleve tryghed i overgangen fra børnehave til skole, skaber vi faste rutiner og ritualer i forbindelse med storegruppe- og skolegruppedagene med de samme to voksne tilknyttet. Arbejdet skaber et godt sammenhold børnene imellem og relationen til gruppens voksne styrkes som udgangspunkt for børnenes trivsel og dermed udvikling og læring. De voksne møder børnene med hjertevarme og indsigt i forhold til den proces børnene går igennem. Børnene bliver mødt som dem de er og de voksne omkring dem kan se både deres ”faglige” niveau og potentiale. Vi efterstræber, at de kan mærke. at deres voksne står lige bagved dem og kan se både deres kvaliteter og deres udfordringer og kan rumme og guide dem. De voksne vil sørge for, at børnene bliver informeret om alt det, der skal ske i den kommende fremtid; løbende og rettidigt, så de ikke overvældes.

Her er eksempler fra det pædagogiske arbejde i forhold til overgangen fra børnehaven til skolen:

Vi starter storegruppe i maj med aktiviteter og ture, der har til sigte at forberede børnene på skolestart efterfølgende år.

Vi ”kroner” børnene med bladkroner ved en lille ceremoni, så de ved, at de nu er de store i børnehaven. Derved får de store børn en bevidsthed om, at de er den næste gruppe, der skal starte i skole.

Vi begynder at stille krav til og støtte børnene i en mere bevidst selvhjulpenhed, så de kan klare sig i den forestående skoleverden, hvor der er færre voksne. Herunder er det vigtigt, at børnene øver sig i at sige farvel til deres forældre, såfremt de har svært ved det.

Vi begynder at stille krav til og støtte børnene i at have styr på dagens struktur og at de ved, hvor deres ting er. Vi giver dem mere ansvar for tingene selv, så de kan ”vokse” og føle selvstændighed.

Vi har indrettet vores 1. sal i børnehavens hus specielt til skolestarterene. Dette er et læringsmiljø i form af et lille “klasseværelse”. Her er der skolerelaterede materialer og legetøj, der støtter og gør børnene nysgerrige på den kommende skolestart. (bogstaver, tal, former, mønstrer, spil, bøger, skriveredskaber m.m.).

Vi tager på ture, der ryster de kommende skolebørn sammen og giver dem trygheden i, at nye måder og nye legerelationer kan opstå, når de kun er de ældste børn sammen. Derved skabes rammen for, at alle har en ven at følges med videre i SFO og skole.

Vi sidder sammen i storegruppen til frokost og der bliver læst højt særligt for aldersgruppen. Vi læser bøger om et bestemt emne over en periode og vi taler sammen om emnet. Her øver vi også at række hånden op, give plads til og lytte til hinanden og vi øver os i at komme med input, idéer, viden og delinger i gruppen.

Vi arbejder bl.a. med kroppen og kropsbevidsthed - f.eks. gennem yogavandring i naturen. Børnene finder også en sten i naturen og maler deres egen lille hjertesten, som de skal bruge senere på året i skolegruppen.

I januar starter vores skolegruppe på husets 1. sal i et mere intensiveret forløb. Hver onsdag og torsdag frem til 1. maj, hvor børnene starter i SFO, har de skolegruppe.

Børnene starter med at få en skolemappe og deres eget lille penalhus. Børnene lærer selv at sætte deres materialer og opgaver ind i deres mappe. Indimellem får de mappen med hjem, så de kan vise den til deres forældre og arbejde videre i mappen, hvis de har lyst.

I skolegruppen arbejder vi med alle læreplanstemaerne på mange forskellige måder.

Skolegruppen starter hver gang med en lille samling i en rundkreds på gulvet, hvor børnene lærer at sidde roligt og kunne holde fokus og koncentrere sig. De sidder hvor deres lille hjertesten er placeret af den voksne. Derved sidder de ved siden af en ny kammerat hver gang.

Vi starter hver samling med en lille kropsmeditation, så børnene bliver groundet og rolige i kroppen. Vi fokuserer på vores vejrtrækning, vores hjerte, hjerne, fødder og mave. Børnene gør sig derved klar til det, der skal ske og lærer, hvordan de kan skabe ro, fokus og koncentration i kroppen. Vi skaber en helt særlig stemning og atmosfære med lys, blomster, smukke sten og stilhed, der gør at børnene ved, at de er noget helt særligt og at der skal ske nogle helt særlige (skolerelaterede) ting for dem i de kommende timer. Vi har en hemmelighedspose hver gang til samlingen med noget hemmeligt i, som børnene på skift trækker op af posen. Tingene i posen er enten noget, der relaterer sig til dagens tema eller til noget, vi skal tale om på skolegruppedagen. Det kan f.eks. være en vokal, et tal, en sten, et kort o.m.a.

Vi prøver at forberede børnene på skolestarten ved at skabe en rytme og aktiviteter, der på nogle måder ligner skolens, så overgangen kan føles lettere. Vi træner børnene i, at når vi arbejder koncentreret, er det vigtigt, at der er ro. Derfor har vi nogle små arbejdslys, der bliver tændt, når vi laver ”opgaver” så børnene ved og kan se, at der skal være ro. Vi holder også et lille frikvarter efter vores samling, hvor børnene spiser deres ti´er-mad og drikke (som de også har i skolen) og kan sidde og tale frit sammen.

Vi har ”dagen i dag barnet”, som sammen med en voksen råber børnene op og får kendskab til ugedagene, månederne, årstal og tid og vejret derude. De andre børn hjælper og støtter ved at række hånden op, når de kan hjælpe. Det er også denne, der har dukseopgaven med at dele madpakker og drikkedunke ud ved frokost.

Vi arbejder med sproglig opmærksomhed, hvor børnene får kendskab til nogle af bogstaverne; især vokalerne. Vi synger og griner vokalernes lyde og laver vokal-vendespil. Vi laver små opgaver, hvor vi maler, skriver og bager vokaler. Vi lærer at skrive vores navne og klapper rytmer og stavelser i vores navne og ord og de får kendskab til, at der både er store og små bogstaver. Vi rimer og remser, synger, digter og

laver sprogrelaterede lege. Vi læser historier og eventyr af H.C Andersen og Grimms. Vi låner bøger og ser film på biblioteket og børnene låner deres egen bog.

Vi arbejder med tal især fra 0-9 og tegner, maler, skriver og leger med tal. Vi spiller kort, kaster terninger, spiller domino, tal-vendespil, måler hvor høje vi er og taler om, hvornår vi har fødselsdag. Vi arbejder med antal, snakker om datoen for dagen, hvor mange vi er, tæller stavelser, kikker på uret og prøver at lære hvornår klokken er hel. Vi arbejder med former og mønstre bl.a. gennem spil, vi tegner og klipper mønstre og ser og lærer de gængse geometriske figurer. F.eks. laver vi et familiehus af en trekant og en kvadrat i stort format, klipper billeder af familien ud, som flytter ind og maler det og gør det fint.

Vi laver kropsbevægelse, kropsrelaterede lege, sanglege, yogaøvelser/historier ind imellem de øvrige aktiviteter for at lave nogle skift, så børnene får brugt kroppen, som gerne vil bevæge sig og for at læringen ”sætter sig” i kroppen.

Vi laver fantasirejser, hvor børnene lytter og fantaserer deres egen rejse liggende på madrasser og med tæppe på. Nogle gange har vi selv digtet fantasirejser. Vi trækker fantasikort, og fortæller hvad vi ser på kortet og digter små fantasihistorier. Vi bruger smuk musik til at skabe stemninger og ro.

Vi arbejder med kunstnerisk udtryk; f.eks. laver vi et selvportræt, tegner vores familie og kæledyr og laver kollage til brug i skolen ved overlevering. Denne kollage er i klassen, når børnene starter. Vi lærer grundfarverne at kende og lærer at blande og trylle nye farver frem. Vi afprøver forskellige materialer i vores udtryk.

Vi tegner og klipper pynt og figurer ud til fastelavn; som regel laver vi smukke kroner og masker. Til påske klipper vi påskepynt, skriver og sender påskegækkebreve til børnenes forældre. Vi taler også om traditionerne og hvorfor vi holder dem.

Vi har ofte en blomst eller plante med til vores samling, som vi også taler om, dufter til og bare nyder skønheden af. Børnene får derved en fornemmelse af, hvad der vokser i naturen lige nu, og de lærer navnene på planterne at kende. Vi sår også karse ved påsketid og følger, hvordan alting spirer på denne tid. Vi synger årstidsrelaterede sange og samler ting i naturen, som vi bruger til de forskellige aktiviteter.

Vi arbejder med følelser. Taler om og mimer følelser og udtrykker følelser i form af ansigtsudtryk, på tegning og vi lytter til følelser i musik og snakker om, at følelser kan have farver. Vi øver os i at sætte ord på, hvordan vi har det indeni.

Vi tager også ud af huset på nogle lidt længere ture. Det kan f.eks. være til Kulturværftet, Louisiana, Esrum Kloster, naturlegepladser eller naturen i form af skov og strand. Vi laver også yoga-vandringer i naturen, hvor vi arbejder med udholdenhed og koncentration og børnene har deres egen yogamappe med øvelser, de har farvelagt.

Vi har et tæt samarbejde med Hornbæk skole i forbindelse med overgangen fra børnehave til skole og samarbejder i øvrigt med de skoler, hvor børnene skal starte. Vi modtager positiv feedback fra Hornbæk skole i forhold til, at det læringsmiljø vi tilbyder de kommende skolebørn i overgangen fra børnehaven til SFO og skole, understøtter børnene udvikling og læring på en positiv måde. Vi deltager i et overleveringsmøde med personale og ledere fra skole og SFO, hvor vi overleverer et indblik i det enkelte barns trivsel og udvikling, samt hvilke relationer der kan være gode at videreføre og støtte op om i overgangen fra børnehave til skole. Før overleveringsmødet har vi en skoleparathedssamtale med forældrene, hvor vi sikrer, at forældrene føler sig godt informeret om deres barns trivsel og eventuelle behov for udvikling før skolestart. Personale fra Ellekildehus deltager også i informationsmødet for forældrene på Hornbæk Skole for bedst muligt at kunne besvare eventuelle spørgsmål, de måtte have.

Vi deltager i en “skoledag” på Hornbæk Skole og har legedage I Ellekildehus og i Klatretræet, hvor også personale fra SFO og skole deltager. Således møder børnene deres kommende voksne fra SFO og skole og de møder deres kommende kammerater, så de kan se, hvem de skal gå i skole med, lærer dem at

kende og kan danne gode og nye relationer hinanden imellem. Vi tager endvidere på flere besøg på Hornbæk Skole samt øvrige skoler, hvor børnene skal starte i skole, for derved at sikre at børnene får kendskab til de fysiske rammer, de skal befinde sig i ved start i SFO og skole. Dette sikrer en tryg overgang for det enkelte barn. På besøget hos os byder vi velkommen og vinker farvel til vores nye venner. Vi synger en navnesang eller laver en navnerunde og synger flere andre sange sammen. Vi laver også en lille popkorn-bod, hvor vores børn deler popkorn ud til deres kommende skolekammerater. På besøget i Klatretræet laver de ligeledes et arrangement for os. I den sidste tid i børnehaven får de kommende skolebørn også besøg af sidste års skolegruppebørn, som de kan stille spørgsmål om det at gå i skole og de kan gense deres gamle kammerater. Dette er med til at bevidstgøre børnene og give dem forståelse for den forandring, der kommer dem i møde.

Vi holder afslutningsfest for skolegruppen den sidste dag, børnene går i børnehaven. Børnene har selv mad med til fælles buffet og discokugler og en sæbeboblemaskine. Vi spiser, leger og hygger sammen i børnehaven; kun de kommende skolebørn og alle børnehavens voksne. Vi har til slut en lille højtidelig ceremoni, som forældrene deltager i. Der holdes en lille afskedstale for børnene. De synger nogle af de sange, de har lært i skolegruppen og de får overrakt en afskedsgave i form af en mappe med billeder fra deres tid i børnehaven. De får også deres opgavemappe og penalhus fra skolegruppen og nogle af de smukke kunstværker, de med tiden har skabt – og et håndtryk og et kram. Til slut synger vi en lille afskedssang. Det er en helt særlig oplevelse. Bagefter holder en af skolegruppeforældrene en tale for de voksne i børnehaven og giver os en gave.

Når skolebørnene har gået i Hornbæk Skoles SFO en tid, så besøger vi dem sammen med den nuværende storegruppe. Dette er altid med stor gensynsglæde for alle og skaber en lille bro imellem det nye og det gamle.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger nærmiljøet i form af skov og strand og mener at naturen – specielt skoven – er den bedste legeplads. Her skabes grundlag for fysisk udfoldelse samt udvikling af børnenes fantasi. Vi lægger vægt på, at der skabes en varieret og fleksibel hverdag, hvor der er plads til spontanitet og overraskelser.

Vi benytter os i høj grad af de tilbud som lokalområdet byder på. Vi deltager i tilbud for børn på f.eks. biblioteker, museer, i kirker og andre kulturinstitutioner i området. Vi besøger f.eks. Kronborg, Esrum kloster, Gilleleje havn og Øresundsakvariet. Vi benytter os endvidere af de øvrige tilbud i nærmiljøet så som Bryghuset i Hornbæk samt Hornbæk Naturprojekt, Naturlegepladsen ved Snekkersten og Espergærde, Bølgen i Ålsgårde, Hornbæk Bibliotek, Kulturværftet i Helsingør, Strandlegepladsen ved Hornbæk havn samt ved Julebæk og på Gummistranden i Helsingør, men også Hornbæk hallen, hvor vi kommer en gang om ugen fra vinter til forår. Vi har endvidere haft undervisningsforløb hos den lokale fiskehandler i forbindelse med et tema om havet.

Vi udstiller gerne værker fra et tema på bibliotekerne og har tidligere udstillet afrikanske malerier på Kulturværftet og fisk på Hornbæk bibliotek.

Personalets timer bliver på ugentlig basis skemalagt, så vi har mulighed for at være på længere ture, hvor børnene kan fordybe sig i de oplevelser, vi måtte få.

Vi har i øvrigt et samarbejde med de øvrige institutioner fra SAPRIDA (Sammenslutningen af private daginstitutioner). Vi har f.eks. inviteret institutioner herfra til at se Honningbandens hatteteater og vi har deltaget i legedage og krabbefiske-konkurrence med Ålsgårde børnehave og Skorpebørnehaven.

Som nævnt prioriterer et godt samarbejde med de øvrige børnehaver samt skoler og SFO´er i området. Vi er altid velkomne til at komme på besøg i skolegården med de kommende skolebørn og at give kram til tidligere Ellekildehus-børn. Op til skolestart besøger vores skolegruppe de kommende klassekammerater i deres institutioner og skoler og Hornbæk skole besøger os bl.a. med den seneste årgangs Ellekildehus-børn. Vi holder overleveringsmøder med de skoler, hvor børnene skal gå og vi deltager i evaluering af skolestarten på Hornbæk skole. Vi har et godt og givtigt samarbejde med lokalområdets skoler.

En gang årligt planlægger vi og deltager i Hornbæk børnefestival. Det er en stor musikalsk begivenhed for børn og familier i Hornbæks institutioner og på Hornbæk skole. Det er en glædelig og fantastisk dag, hvor vi optræder for hinanden. Superbrugsen sponserer frugt til festivalen og børnehavebørnene synger for

kunderne i Superbrugsen som tak for frugten. På samme måde kvitterer vi f.eks. med fastelavnsoptog og sang for ældreforeningen i Hornbæk, som sørger for fastelavnsboller til børnene i Ellekildehus.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi arbejder målrettet for at skabe æstetiske rammer for børnene at være i - både ude og inde. Vores indretning, farve og legetøjsvalg er bevidst. Vi har altid blomster og planter, der lyser op, forskønner, opløfter og skaber stemning. Vi vil gerne have, at der er overskuelighed, orden og lækkert, så læringsmiljøet er inspirerende og vækker sanseligheden, glæden og lysten til at udfolde sig både kropsligt og kreativt.

Naturen kan være hård ved materialerne og legetøjet udenfor. Vi vælger derfor legetøj af god holdbar kvalitet. Vi vægter også anvendeligheden højt og kan til tider også vælge ting, som forgår hurtigt i regn og blæst blot fordi legeværdien opvejer, at legetøjet måske ikke er egnet til udeleg. Vi har fokus på at børnene får de samme muligheder for leg, som i en indeinstitution og at de samme læringsmiljøer kan opstå.

Vi observerer børnegruppens leg, trivsel og udvikling og indretter det fysiske børnemiljø herefter. Vi ser efter tegn på læring og indkøber legetøj og redskaber, der understøtter denne. Vi følger børnenes spor og

lader det enkelte barn have en demokratisk stemme i indretningen af legepladsen. Vi spørger ind til, hvor de kan lide at lege og tager det med i vores overvejelser.

I Ellekildehus har vi et stort fokus på børnenes generelle trivsel og på det psykiske børnemiljø. Via Fri-for-mobberi og en anerkendende dialog, søger vi at skabe et sundt psykisk miljø, hvor det enkelte barn trives og føler sig som en del af børnehavens fællesskab. I etableringen af læringsmiljøer har dette altid fokus. Et godt psykiske børnemiljø er afgørende og ses i måden, hvorpå vi omgås og taler med hinanden og med forældre og børn.

Vi får med vores lille børnegruppe mulighed for at danne nære relationer til både børn og forældre. Vi møder barnet, der hvor det er og tilpasser med anerkendelse vores tilgang til det enkelte barns behov. Med vores børnesyn har alle børn en stemme, vi hjælper, støtter og guider, når noget er svært og hører og anerkender alle børn i en konflikt.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I arbejdet med børnene har vi fokus på at de får tillid til egne kompetencer. Vi opmuntrer dem til at deltage i alle de læringsmiljøer, som vi tilbyder – især når modet svigter. Gennem en anerkendende tilgang og tillidsbaserede relationer søger vi, at børnene får mod på at udfolde, udforske og erfare sig selv. Vi giver plads, tid og rum til at alle børn bliver hørt og giver dem redskaber til at turde sige noget i en forsamling. Dette ses ved at vi skaber ro og stilhed i børnegruppen under en aktivitet. Vi lærer børnene at skærpe deres opmærksomhed mod det, et andet barn fortæller, ved at synliggøre vigtigheden af at give taletid til andre. Vi øver børnene i at forholde sig til det, barnet fortæller og vi skaber rum for refleksion om et givent emne. Vi følger også her børnenes spor og lader samtalen udvikle sig i tråd med børnenes interesseområder. Vi oplever at vi herigennem kan støtte børnenes engagement bedst muligt. Ved at inddrage børnenes perspektiver før, under og efter etableringen af et givent læringsmiljø, kan vi se at børnene fordyber sig og får en styrket oplevelse af egne kompetencer.

For at styrke børnenes oplevelse af eget værd i børnegruppen, skaber vi en tryg tilknytningsrelation mellem det enkelte barn og de voksne. Vi viser barnet, at vi vil det. Vi lytter til, hvad det har at sige - også det der siges med kropssprog og mimik. Vi taler respektfuldt og anerkendende og barnet lærer, hvordan man omgås i et positivt fællesskab. Vi lytter og opfordrer barnet til at sætte ord på sine følelser og tanker

Herigennem støtter vi barnet i at mærke sig selv og erfare, hvilke følelser og stemninger det har indeni. Vi skaber muligheder for at barnet kan lære at mærke sig selv. Gennem mindfulness, hjertemeditationer, yoga og sansestimulerende aktiviteter i skoven giver vi børnene mulighed for at lære eget jeg at kende og få styrket selvværdet. Grundpiller, som vi anser som essentielle, for at kunne udvide børnenes deltagelsesmuligheder både i de læringsmiljøer som spontant opstår og de læringsmiljøer, som vi etablerer.

Børnenes trivsel er altid et fokusområde. Vi skaber rum for børnenes forskelligheder og har fokus på deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner. Vi skaber muligheder for alle børns deltagelse i aktiviteter. Vi skaber ofte læringsrum, hvor de kan fordybe sig. Enten alene eller i små grupper. Vi indretter løbende ude- og inderummet, for at kunne skabe mindre læringsmiljøer. For eksempel ved at bygge en hule eller placere noget bestemt legetøj og skabe rum for, at en mindre gruppe uforstyrret kan fordybe sig.

Gennem omsorg skaber vi en tilknytningsrelation fuld af tillid og respekt. Her er ikke langt imellem krammene og vi giver os tid til at drage omsorg om et barn, som er ked af det. Under konflikter lytter vi til alle børns perspektiver og trøster de børn, som har behov herfor. Især kan et barn, som har været fysisk udadreagerende, have behov for omsorg. Vi anerkender børnenes følelser og hjælper dem til at håndtere de udfordringer de møder. Vi holder hånden under dem imens, guider og står bag dem. Vi tror på børnene. I vores måde at være sammen på skaber vi grobund for at deres selvtillid og selvværd kan vokse. Herigennem styrker vi deres gå på mod og kompetencer til at møde og påvirke verden. Vi prioriterer samvær med børnene, hvor den voksne sammen med børnene får mulighed for at fordybe sig i en aktivitet eller leg over længere tid. Dette rum skaber vi ved at dele børnene ind i mindre grupper og tage på ture eller benytte vores inderum, så børnene uforstyrret kan fordybe sig.

Vi har en legende tilgang til børnene. Vi fjoller, laver fis og tager imod børnenes humoristiske indslag. Vi laver hånddukketeater med kendte og ukendte historier, vi skaber sange i samspil med børnene og inddrager børnenes ideer undervejs i en aktivitet. Vi går foran, tager ansvar og viser vejen samtidig med at børnene har stor indflydelse på, hvilken vej vi skal gå i skoven, hvilke sange vi skal synge og vi følger børnenes spor under en aktivitet. Et eksempel herpå kan være at vi skulle ud og finde et marsvin-skellet på stranden og lære om havdyr i Øresund, men turen udviklede sig undervejs og endte med at handle om, hvordan store maskiner kunne grave kabler ned i Øresund i og med, at det var det, der fangede børnenes interesse på turen i plantagen. Aktiviteten udviklede sig til at vi selv legede store gravemaskiner i skovbunden.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Vi har via vores læringsmiljø stort fokus på børnefællesskaber og på børnenes generelle trivsel. Alle børn skal føle sig som en del af et betydningsfuldt fællesskab. Vores mål er at alle børn har et tilhørsforhold til børnehaven og tager ejerskab i forhold til både det fysisk og det psykiske miljø i børnehaven.

Et eksempel herpå er arbejdet med materialet fra Fri for mobberi. Vi benytter værktøjer derfra og føjer nye dertil. For eksempel dukketeater og små skuespil, som børnene opfører. Gennem dialoger i små og store grupper søger vi at synliggøre de værktøjer, som børnene kan benytte sig af i legen eller under en konflikt. Vi arbejder henimod at børnene over tid kan reflektere over egen handling både i de læringsrum, vi skaber og under den fri børneinitierede leg på legepladsen. Vi skaber en anerkendende dialog - også når noget er svært og inddrager børnenes forslag. Et eksempel herpå kan være ved at spørge, hvordan et enkelt barn kunne trøste det barn, som det har været i konflikt med eller hvordan de kan blive gode venner igen.
Vi ved at empati er en yderst vigtig egenskab at udvikle med tiden, for at kunne indgå i værdifulde fællesskaber og relationer. Derfor gør vi meget ud af at lytte til børnene, vise dem forståelse og tage deres anskuelser og perspektiver alvorligt. Grundlaget for at kunne vise empati for andre, mærke og forstå dem, er at kunne mærke sig selv og at føle sig set og forstået. Derfor bestræber vi os altid på at møde børnene i ligeværd, med anerkendelse og indlevelse.

Vi gentager de dialoger og oplevelser vi har haft med Fri for mobberi og via gentagelsen søger vi at udvikle børnenes empati. Vi laver ofte mindre grupper med 5-10 børn, når vi er på tur for også herigennem at kunne være nærværende overfor det enkelte barn og for børnegruppen som helhed.
Vi arbejder bevidst med anerkendende og respektfuld dialog også de voksne imellem. Humor, sjov og en legende tilgang fylder meget og børnene kan spejle sig i de voksnes adfærd.

Vi værdsætter børnenes forskellighed, og bestræber os på at vise børnene at mangfoldighed og forskellighed er en styrke. Det gør vi bl.a. ved at acceptere alle, som de er, og udvise tolerance både over for børnene, forældrene og hinanden.

Vi tilrettelægger læringsmiljøet så børn, som befinder sig i udsatte positioner, kan deltage. Vi benytter her især muligheden for at tage på tur med en lille børnegruppe og vi benytter inderummet for at skabe et trygt og genkendeligt miljø. Nogle børn kan have svært ved at danne relationer og være med i legene. Vi støtter barnet ved at skabe nye legemuligheder eller relations-konstellationer, så alle børn har mulighed for deltagelse. Vi er hele tiden opmærksomme på at støtte og guide, hvor det er og kan blive svært. Vi er

bevidste om, at vi skal være nogle børns forlængede legearm og komme med ideer og bidrag til, at legen kan bestå og udvikle sig.

Vi har fokus på relationer børnene imellem. I samspil med forældrene søger vi at skabe venskaber mellem børnene. Vi arbejder mod at det enkelte barn har flere relationer og at de føler sig velkomne og ønskede i børnehaven. Vi taler med børnene om betydningen af at have venskaber, om hvordan de værner om et venskab og hvad man kan gøre for at inddrage andre i legen.

Vi understøtter nye og gamle relationer gennem legen. På vores legeplads indretter vi nye kroge eller lægger tæpper ud, der opfordrer til leg. Vi har en stor legeplads med mulighed for at fordybe sig i legen uden at blive forstyrret. Vi forsøger at skabe læringsrum, hvor legen har så gode betingelser som muligt, for derved at skabe grundlag for at gode relationer kan opstå. Derudover har vi fokus på at børnene kan komme ind i en leg, der alleredeer i gang. Vi går ved siden af og støtter børnene i, hvordan de kan deltage i legen på lige fod med de andre. Vi giver dem redskaber til at give plads til andre i legen. Herigennem udvikles børnenes sociale kompetencer.

Vi har positive forventninger til børnenes formåen. På ture taler vi med dem om, hvordan man agerer i det offentlige rum. Vi støtter dem i dette undervejs. Vi hilser på folk vi møder, giver plads til cyklister i skoven og lærer f.eks. børnene i hvilket toneleje man taler på biblioteket. Gennem en respektfuld dialog, hvor vi opfordrer børnene til at tænke over, hvad man gerne må et bestemt sted, oplever vi at kunne færdes med en større gruppe af børn og blive mødt med smil på vejen.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vi arbejder målrettet med at udvikle børnenes sprog igennem alt, hvad vi foretager os i børnehaven. Vi er opmærksomme på, hvordan vi i dagligdagen kommunikerer med børnene, forældrene og andre voksne. Vi ved, at vi er rollemodeller for børnene og det kan høres på den tone og det ordvalg vi har i kommunikationen til alle. Når vi giver beskeder og informerer børnene om, hvad der skal ske i løbet af dagen, forsøger vi altid at gøre det klart og præcist og på en måde børnene forstår. Ofte med et glimt i øjet og med masser af leg, humor og glæde og vi gentager meget gerne.

Vi orienterer altid børnene om, hvad der skal foregå og benytter aktiviteter til at få en snak om for eksempel betydningen af nye ord. Et eksempel herpå kan være at vi samles omkring nogle biller, som vi har fundet i skoven. Vi taler om, hvad billen hedder, hvordan den ser ud, hvor den lever, hvordan man kan se, at det er et insekt og hvad den spiser. Vi giver tid og plads til den dialog, der opstår og følger børnenes spor i samtalen. En gang endte vi med at tale om træernes betydning for billernes liv, fordi et barn blev optaget af at billen gemte sig under bladene.

Vi imødekommer børnene i et nærvær, hvor vi er nysgerrige på, hvad de har på hjerte og hvad de er optaget af. Vi fører en indlevende og anerkendende dialog, så børnene kan mærke et ægte og autentisk engagement fra os. Vi viser verbalt og nonverbalt, at det de vil sige har en betydning og at deres mening er en vigtig andel af fællesskabet.

Gennem de nære relationer, vi har til børnene, kan vi støtte dem sprogligt i det omfang, de har brug for det. Vi har ofte en god fornemmelse af deres sproglige udvikling og hvor vi, i fællesskab med forældrene, skal støtte op omkring udviklingen. Vi benytter sprogscreeningen som et arbejdsredskab til at se, hvilke sproglige udfordringer det enkelte barn evt. har. Vi laver sproggrupper med blandt andet læseleg for at bidrage til udviklingen af barnets sprog. Gennem dagligdagen synger vi, leger med sproget, rimer og læser højt. Vi benytter os oftest af dialogisk læsning, så børnene kan lære nye og ukendte ord.

Vi appellerer til at børnene taler til og med hinanden i en anerkendende og respektfuld tone. Især under konflikter støtter vi børnene sprogligt og giver nye handlemuligheder rent sprogligt, til at løse konflikten mere konstruktivt. Vi opfordrer børnene til at bruge sproget i stedet for at slå, råbe, græde eller løbe væk. Under en konflikt lytter vi til alle parter og spørger ind til børnenes handling. Som oftest er konflikten opstået på grund af misforståelser eller uenigheder om, hvordan legen skal udvikle sig. Vi giver børnene sproglige værktøjer til at løse konflikten og til at fortsætte legen, hvis de ønsker det.

Vi opfordrer børnene til at bruge deres sprog til det, de gerne vil opnå: ”Må jeg være med i legen?”. ”Jeg har en ide!” Eller til at sige fra: ”Jeg kan ikke lide det!”. ”Stop; det gør ondt” eller lignende.

Vi hjælper de børn, som har svært ved at komme ind i en lege ved rent sprogligt at give dem en måde at spørge på, og måder at udtrykke sig på. Det gælder også i andre aktiviteter, hvor nogle børn kan holde sig tilbage, enten af generthed eller fordi deres sprog ikke rækker. Vi skaber et trygt rum, hvori de kan udfolde og udtrykke sig.

Under legen er vi også tilstedeværende for at give børnene sproglige redskaber til at deltage på lige fod med andre børn. Dette gælder især børn i udsatte positioner. Vi deltager gerne i legen og sommetider rammesætter vi legen for at give børnene nye positioner i legen. Vi støtter børnene i, hvad de kan sige og trækker os igen, når børnene synes at kunne lege videre selv.

Hver morgen siger vi et kærligt og imødekommende godmorgen. Morgenhilsnen er hos os helt særlig og oftest står en voksen klar til at råbe godmorgen ud over hegnet eller synge en lille godmorgensang til hvert barn, som ankommer. Vi prioriterer at hilse pænt på forældre og børn og befinder os i nærheden af lågen i det tidsrum, hvor de fleste børn bliver afleveret. Det er en vigtig del af en god start på dagen i børnehaven, at det enkelte barn føler sig velkommen, set og hørt. Vi spørger ind til, hvordan de har det, hvad de har lavet og taler også med forældrene om det, der måtte røre sig.

Vi forsøger overordnet at skabe så mange sproglige læringsmuligheder som mulig i vores daglige arbejde med børnene via det læringsmiljø, som vi etablerer. Vi ser mange muligheder for sproglig udvikling i både de daglige rutiner, de voksenplanlagte aktiviteter og i de spontane ting, der opstår.

Børnene har altid mulighed for at sidde og kigge i bøger og vi læser bøger flere gange dagligt. Vi har et bredt udvalg af forskellige fakta, fag- og fiktionsbøger og det vi mangler supplerer vi op med fra biblioteket. Vi låner altid en stor bunke bøger på biblioteket, når vi har et bestemt tema eller når vi ser, at børnene er optaget af noget bestemt. Vi besøger ofte biblioteket og er især glade for at benytte de rammer Kulturværftet har at byde på. Vi deltager i de tilbud bibliotekerne i Hornbæk og Helsingør har og trækker på den viden bibliotekarerne har, når vi leder efter bestemte bøger eller vores børnegruppe har et bestemt behov.

Børnene har mulighed for at se og skrive bogstaver, legeskrive og har ofte også adgang til bogstavs- og andre mandalaer der fremmer deres kommende skriveproces. Vi tilrettelægger helt særlige aktiviteter og materialer til skolegruppen hen over året. Vi har endvidere en række af sprogudviklende spil og materialer ligesom vi kan lånesprogkufferter på bibliotekerne.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Krop og bevægelse er i høj grad noget der præger hverdagen i Ellekildehus. Vi ligger perfekt lige mellem skov og strand, så lokalområdet byder på et væld af muligheder for bevægelse. Igennem dagligdagen stifter børnene bekendtskab med mange former for fysisk udfoldelse. At føle sig tilpas i sin egen krop skaber grobund for trivsel fysisk såvel som psykisk.

Vi forsøger at skabe de bedste betingelser i de læringsmiljøer, vi etablerer, så børnene har mulighed for at udforske, eksperimentere med, mærke og bruge deres kroppe. Idet vi er en skovbørnehave og er ude det meste af tiden på alle årets dage, er der rig mulighed for netop dette.
Børnene sanser naturens gang på egen krop. På kolde vinterdage udvikler børnene strategier til at holde sig varme og på varme sommerdage erfarer de, at de skal tage noget af deres varme tøj af. Vi bliver våde, hopper med bare tæer i kolde vandpytter og presser kroppen på vej op ad de stejle skrænter på vej i skoven.

På vores legeplads er der mange muligheder for at udvikle, afprøve og udfordre sin kropslige formåen. Vi har mange træer, som der klatres i og vi lader børnene klatre så højt, som de kan. Vi har meget plads til at løbe og bevæge sig på og samtidig kroge til de mere stille lege. På denne måde har vi også mulighed for at børnene kan lege lidt mere ”farlige” lege, hvor de kan falde, få skrabet benene og hvor de virkelig mærker deres kroppe. Børnene møder hver dag udfordringer og muligheder gennem elementerne: jord, sand, træstubbe, buske, træer, sten, luft, ”ild” og vand bare ved at bevæge sig på legepladsen. Derudover er vi ofte på ture i naturen, hvor rummet udvides, og kroppen får nye muligheder for lege, udfordringer og glæde ved at møde det ukendte terræn. Både balancen, følesansen, muskler, led og grovmotorikken stimuleres og udfordres. Vi går på store sten, kaster sten i vandet, ruller og kælker ned af bakker, kravler og går på træstammer, bevæger os på ujævne stier, i krat og meget andet. Vi bevæger os gerne væk fra stierne i skoven for at børnene kan udforske og mærke naturen og det ujævne underlag under fødderne.

Vi ser os selv som nysgerrige på at følge børnenes bevægelsesspor og tillægger deres egne initiativer stor værdi. Vi er opmærksomme på at børnene derigennem hele tiden tilegner sig nye kropslige kompetencer. De erfarer, hvad de formår og skaber deres kropsidentitet gennem disse oplevelser og aktiviteter. Dette sker ofte også i samspillet med de andre børn og gerne gennem legen. Vi etablerer læringsmiljøer og indretter løbende legepladsen på baggrund af børnenes bevægelsesspor, deres ønsker og de behov for udvikling, som vi observerer de måtte have.

Vi bidrager med vores input i både tilrettelagte forløb og ofte også helt spontant. Ved at tilbyde, skabe muligheder for og motivere børnene til forskellige krops- og bevægelseslege støtter vi det enkelte barns kropslige udvikling bedst muligt. Herigennem kan de udvikle glæde for at være i bevægelse, lære kroppen at kende, tilegne sig kropserfaringer og deltage i et fællesskab sammen med de andre børn. Dette foregår både i børnehaven, i skoven, på stranden, til en samling eller i hallen, som vi besøger i vinterhalvåret. Vi laver kropstemaer, sanglege, dans, kropssange, faktesange, bruger kroppen som dramatisk udtryk i skuespil og rollespil, fangelege, gemmelege og vi etablerer rammelege. Vi observerer at børnene inddrager elementer fra disse rammelege i den spontant opståede børneinitierede leg.

I de daglige rutiner og praktiske opgaver udfordres kroppen og motorikken. Børnene er med til at skære frugt ud, kører haveaffald på kompostbunken, rive blade sammen til en stor bunke, som man kan hoppe i, de hjælper med at lave bolledej og rydder hver dag op på legepladsen, de er med til at tænde bål, dækker bord til frokost og deltager så vidt det er muligt i alle de praktiske gøremål, som vi har i børnehaven. I disse sammenhænge og fællesskaber opstår der helt naturligt et rum, hvor børnene kan øve sig i at mestre deres kropslige og sanselige ind- og udtryk.

I de sociale sammenhænge kan de blive bedre til at møde og se deres kammerater, forstå og tolke deres mimik og deres kropslige udtryk. Vi taler med børnene om følelser, laver grimasser og skuespil, så de erfarer og kan sætte ord på følelser og kropslige indtryk.

Vores sanser bliver hver dag mødt af årstiden, vejrets mildhed eller kulde, havets duft når tang er skyllet op på stranden, duften af efterårets muld eller alle de nyudsprungne anemoner, følelsen af de bare tæer i sandet, solen der varmer på ryggen, fuglene der synger, bølgernes brusen, synet af lysegrønne blade, når bøgen springer ud, smagen af nyplukket mynte fra urtehaven, vinden på kinden, ormen i hånden, men også lugten af makrel og følelsen af varm tis i bukserne.

Alle sanser bliver vagt hver eneste dag. Vi lever med og i naturen på vores sted, og den lever med os. Vi er velsignet med sanselighed og skønhed i vores umiddelbare nærhed. Men også med råhed, blæst og kulde. Vi lærer derfor også børnene, hvordan de agerer i naturens elementer og i forskellig slags vejr. At der er forskel på at løbe med bare tæer, en dag i august og en dag i oktober, kan være svært at forstå, når man er tre år. Vi lader børnene erfare på egen krop og i sikre rammer og skaber rum for læring omkring kroppens sanser frem for bare at give skoen på igen.

Vi forsøger at støtte børnene til at forstå deres krop og lærer dem, hvordan vi som mennesker hænger sammen som et biologisk væsen. Vi snakker med dem og læser bøger om, hvordan vi ser ud indeni, hvordan kroppen fungerer, hvad der er sund mad og drikke, at vi skal passe på vores kroppe, hvad er kroppen glad for og hvad kan kroppen ikke lide. Børnene har gennem hele dagen adgang til mad og drikke og de lærer, ved vores hjælp, selv at mærke efter, hvornår de er sultne og tørstige.

Vi støtter og hjælper børnene til at kunne være i deres kroppe i og med ro. Vi giver dem værktøjer til at kunne være i alt det kroppen rummer af følelser, reaktioner, sansninger og signaler. Det gør vi blandt andet ved at lære børnene at trække vejret stille og roligt helt ned i maven. Vi laver små meditationsøvelser og kropsscanninger, hvor børnene lærer atvære i stilhed og mærke og lytte til kroppen. Vi benytter os af mindfulness og rolig musik, vi laver og lytter til små fantasirejser. Vi etablerer læringsmiljøer, hvor børnene i stilhed ligger og lytter til en fortælling, der handler om dem, deres krop, deres følelser og stemninger.
Vi laver små enkle yogaøvelser, hvor børnene også i stilhed og koncentration, skal fokusere og have opmærksomheden på kroppen i nuet. Dette kan foregå i små eller store grupper inde, ude, på ture i skov eller strand eller i hallen. Vi har lavet yogavandring i naturen med storegruppen, i en periode, hvor de arbejdede med tema om kroppen.

Børnene øver sig i at sidde roligt til frokost, samlinger, når vi læser højt og fortæller historier og i de øvrige aktiviteter, der kræver det. Vi har et særligt fokus på de børn, som af forskellige årsager, kan have svært ved at finde ro i kroppen. Vi benytter os også her af mindfulness og små opmærksomheds- og meditationsøvelser i naturen. De børn, der har sært ved at finde ro, må gerne sidde med en ting i hånden, som kan give dem ro. Vi har også en lille hjemmelavet ”gynge” til fødderne, som kan sættes under bordet og som kan gøre det nemmere for nogle børn at sidde.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

I og med at vi er en skovbørnehave indgår naturen i næsten alt, hvad vi foretager os. Det forekommer os helt naturligt da det meste af vores liv i børnehaven foregår i uderummet. Vi åbner og lukker børnehaven ude det meste af året og er ude i al slags vejr.

Vores legeplads er mere en slags have. Omkranset af høje træer, klatretræer og krat, indrettet med frugttræer, buske, blomster og planter, græsplæne, urtehave, sten og træstubbe, grene, sand og jord. Vi har to bålpladser, som vi benytter ofte, hvoraf den ene er overdækket. Selvfølgelig har vi også gynger, sandkasse, legehuse, cykler med mere, men naturen og naturmaterialer bruges som legeredskaber, som sætter både fantasien og kreativiteten i gang. Småsten er penge, sandet er guld og busken en hemmelig hule.

Vi benytter os aktivt af de elementer der er i vores umiddelbare nærhed. Vi udforsker strand, vand, skov og markerne, som vi er så heldige at kunne nå i gåafstand. Dette gør at vi tager på mange ture; spontane som planlagte. Vi benytter os også af den mangfoldige natur, vi har på vores legeplads. Når det regner graver vi render i sandet og lærer, hvordan vandet løber afsted. Når solen lader sine stråler skinne på legepladsen kan vi følge med i tiden på et solur, som vi har gravet ned i sandet.

Vi lader børnene erfare naturens rammer under trygge forhold ved at lade børnene at starte et bål.
Vi følger gerne børnenes spor, også ved i forvejen planlagte aktiviteter. Et læringsmiljø om en speciel sten, som vi havde fundet på stranden udviklede sig til en undren om, hvorvidt sten mon kunne smelte? Vi endte med at smelte stearin over bål og se det stivne igen. Vi så små klip på ipaden om, hvordan man smelter jern og børnene lærte om vand, is og damp.

Vi har årstiderne, vejret, dagens rytme og naturfænomenerne tæt på kroppen hver eneste dag. Det giver børnene rig mulighed for at være i, udforske, lære, observere, undersøge og eksperimentere i vores

uderum og i den store natur lige udenfor vores låge. Børnene stifter hele tiden bekendtskab med dyr, insekter, planter og blomster. Vi tager på ekskursioner for at finde dyreliv og dyrespor. Vi tager ofte ind til Øresundsakvariet, hvor vi har et årskort og deltager i Øresundsakvariets tilbud på Hornbæk havn. Vi har fanget krabber, rejer, smagt på blåmuslinger og set på tang. Alt dette for at give børnene en bred viden og erfaring med havet og dets dyreliv.

Vi følger som sagt gerne børnenes spor i alle de aktiviteter og læringsmiljøer, der opstår gennem dagen. Vi inddrager børnene som aktive medspillere og lader børnene have en demokratisk stemme i forhold til, hvad vi skal lære om, hvordan vi skal gøre det og noget så simpelt som, hvilken vej vi skal gå i skoven.

Vi deler børnene op i mindre grupper. For tiden er det oftest i grupper på op til 10 børn. De yngste i lillegruppen, de mellemste i mellemgruppen og de ældste i store/skolegruppen. Dette gør vi for at skabe nærvær mellem børn og voksne, imødekomme børnenes behov for læring og for at imødekomme det enkelte barns behov for udvikling. Vi oplever også en højere grad af trivsel hos børnene, når vi er afsted med en mindre gruppe.

Vi går foran og viser vores engagement for at være og lære i naturen ved at vise vores egen glæde, nysgerrighed og taknemmelighed. Vi stiller undrende spørgsmål, der kan åbne op for børnenes egen nysgerrighed og trang til at udforske naturen. Vi imødekommer alle spørgsmål og opfordrer børnene til at deltage med spændende og opklarende viden. Vi støtter dem i deres undren ved at svare eller finde svaret, hvis vi ikke kender det. Det kunne være ved at lave et lille konkret synligt forsøg.

Vi benytter os ofte af en sciencetilgang i mødet med og omkring læring i naturen. Vi tilpasser det løbende til den enkelte gruppes lærings- og udviklingsniveau, så alle børn har mulighed for at opnå læring. Børnene får en begyndende forståelse af, hvordan naturen og dens fænomener hænger sammen. Vi laver små forsøg, der kan illustrere det og som kan bygger bro mellem det uforståelige abstrakte det mere håndfaste og konkrete.

Vi lader også børnene erfare naturen på egen hånd og via en sciencetilgang kan børnene deltage med deres erfaringer ved at være i elementernes vold og nydelse. Denne erfaring på egen krop kan give dem forståelsen for årsagsvirkning og sammenhænge, når vi følger op på det i et voksenskabt læringsmiljø.
Vi er en del af Naturprojekt Hornbæk og benytter Bryghuset, som rum for læring og ekskursioner. Bryghuset ligger i den anden ende af Hornbæk Plantage og byder på en anden diversitet i naturen med ældre, større træer, vildere krat og bredere stier.

Ved at færdes i naturen giver vi børnene en begyndende fornemmelse for tal, størrelse og mængder. Helt konkret tæller vi hinanden, taler om dato og hvor gamle vi er, hvad klokken mon er, hvor høje er vi, hvor mange søskende vi har, vi tænder vores kalenderlys og tæller dagene til jul. Alt dette for at give børnene en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vi systematiserer og kategoriserer. Vi taler om, der mon er mange eller få blade, ”hvor er alle æblerne?”, ”Er denne grankogle mindre end fyrkoglen?”, ”Er træet højt eller lavt?” og mange andre ting. Vi forsøger at give børnene et grundlag for og nogle naturlige veje til det matematiske sprog. Vi bruger teknologiske redskaber i form af Ipad, webkamera, mobil i samspil med børnene, hvor vi optager små film, tager billeder af børn, voksne, dyr og planter.

Et omdrejningspunkt for læring i naturen kan hos os være de sammenhænge, børnene oplever i naturen. Vi fortæller og viser dem, at vi er forbundne med og afhængige af naturen. Vi lærer dem at passe på naturen. Det er en naturlig del af den dannelse, som vi arbejder mod, at børnene får i vores børnehave.
Vi skaber rammer for at børnene kan opnå en forståelse for, at mennesker kan påvirke naturen både positivt og negativt. Vi samler vores skrald op og er bevidste om, hvilke materialer vi benytter i børnehaven. Vi forsøger at købe genbrug og lave nye ting af gamle. Vi har haft et skraldeprojekt, hvor vi samlede al vores madpakkepapir sammen, for at vise hvor meget papir og plastik vi bruger. Vi lavede skraldekunst og samlede skrald på og udenfor legepladsen. Vi har lavet forsøg med, hvor hurtigt materialer og mad formulder i jorden og børnene har erfaret at plastik og folie ikke forsvinder selv efter flere måneder. Vi spiser og drikker økologisk i børnehaven og lærer børnene om bæredygtighed.

Der er plads til store armbevægelser, vilde, ”farlige” og højlytte lege i og med, at vi er udenfor. Vi skaber mulighed for at fordybe sig og falde i staver. Ligge på græsset og kigge op i himlen eller tage en slapper i

hængekøjen under det store kirsebærtræ og blive dybt fascineret af et stort edderkoppespind i solen. Vi skaber rammer, hvor børnene får mulighed for at erfare naturen på egen krop og for eksempel bare give sig hen til nydelse af, at kunne gå på bare fødder i regnvejr. Nyde at være til, sanse og være en del af det store vilde og særlige rum som naturen og uderummet er. Her kommer børnene tæt på og lærer sig selv bedre at kende gennem naturen og forbundetheden med den.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

I skabelsen af læringsmiljøer i Ellekildehus indgår det kulturelle og æstetiske ofte. Vi inddrager gerne kulturelle elementer fra andre kulturer og fra den danske kultur. Vi vægter det æstetiske læringsmiljø højt og børnene stifter bekendtskab med mange forskellige materialer og kreative processer igennem deres børnehavetid hos os.

Vi tager på ture til Kulturværftet for at se en interaktiv udstilling, vi besøger Kronborg og ser på arkitektur og gamle malerier, vi tager på Louisiana for at gå på opdagelse i Louisianas børnehus og vi ser forestillinger fra teaterfestivalen Passage. Vi søger at deltage i alle de kulturelle tilbud vores lokalområde byder på for at give børnene en bred forståelse for kultur, kreativitet og kunst.

De oplevelser og den læring, som børnene får på disse ture, inddrager vi i læringsprocesser i børnehaven. Vi maler, klipper, tegner, klistrer og bygger ud fra de erfaringer og tegn på læring, som børnene byder ind med og vi supplerer med viden, kreativitet og engagement. Vi byder på et væld af kreative aktiviteter og følger også her børnenes spor, så de oplever glæde og virkelyst. Vi tilrettelægger læringsmiljøet så omdrejningspunktet i høj grad er processen, frem for et færdigt produkt. Vi har fokus på at der i disse processer også skal være rig mulighed for deltagelse for børn i udsatte positioner. Derfor tilrettelægger og ændrer vi på aktiviteten løbende, så alle har mulighed for at deltage på det niveau, de er og så alle får mulighed for at finde glæden ved at skabe noget kreativt.

Vi eksperimenterer gerne med materialerne. Vi lader børnene blande farver for at lære, hvordan man f.eks. får en grøn farve frem. Vi taler om at gøre sig umage og guider gerne børnene i, hvordan man tegner en

giraf. Samtidig giver vi plads til, at det enkelte barn får mulighed for at eksperimentere og finde sit eget udtryk. Vi har en anerkendende tilgang til de produkter børnene skaber og søger at skabe et trygt rum, hvor alle får mod på at udfolde sig i eget tempo.

Vi inddrager gerne det dramaturgiske element i børnenes læring om kultur, men også når vi arbejder med de øvrige læreplanstemaer og via elementerne fra det fællespædagogiske grundlag. Vi går gerne foran med dukketeater, vi laver hatteteater med børnene og fortæller historier, som vi lige har fundet på med børnenes input undervejs. Vi laver små skuespil med børnene som aktører, når vi arbejder med Fri for mobberi, og vi fjoller gerne og spiller en anden rolle foran børnene for at bruge en mere legende og knapt så alvorlig tilgang. Vi oplever, at det skaber glæde og trivsel, at den voksne tør fjolle og spille en sjov rolle. FleBørnene vil ofte opleve de voksne bruge humor og leg. For eksempel ved at lave om på stemmen, gå sjovt som en struds eller synge en velkomstsang, når de er på vej ind af lågen.

Vi vægter vigtigheden af, at børnene hos os får et erfaringsgrundlag indenfor den danske kultur og det værdisæt, vi har her her. Dette sker blandt andet via årets traditioner så som jul, påske og fødselsdage, men dannelsen sker også i hverdagen. Vi holder mange samlinger, hvor vi sørger for at alle føler sig hørt og set. Børnene får mulighed for at deltage med deres demokratiske stemme i mange af de ting, vi foretager os i børnehaven. Vi indretter vores inde- og uderum med en stor æstetisk tilgang. Naturen er smuk i sig selv og vi bidrager med farverige blomsterbede, malerier på væggene i tegnerummet og indretter legepladsen løbende ud fra de observationer vi gør os.

Samtidig med dette har vi fokus på, at børnene danner et erfaringsgrundlag fra andre kulturer. Vi har tidligere gennem flere år haft en venskabsbørnehave i Tanzania og har nu to planbørn i Kenya. Gennem alle årene har denne tilknytning til Afrika kunnet ses i børnehavens hverdag. Vi synger sange på swahili og har i mange år sunget den samme afrikanske sang, når vi skulle rejse os fra en samling. Vi benytter disse temaer til at skabe samhørighed og fællesskab i børnehaven. Gennem musik, dans og trommespil skaber vi læringsmiljø omkring en anderledes kultur. Vi smager på mad over bål lavet ud fra Tanzanianske opskrifter, vi lærer om kultur, dyr, tal og hverdagsord på swahili. Ved at bygge egne instrumenter og lære sange og trommespil lærer børnene om denne kultur ved at mærke det på egen krop. Børnene danser til ny musik og mærker glæden ved at følge trommerytmerne.

Hvert år til Lucia bliver børnehaven forvandlet til en hyggelig julestue med plads til alle fra barnets familie. Pladsen bliver fyldt med glade forældre, mostre, onkler og bedsteforældre, imens de forventningsfulde børn venter spændt i deres hvide rober med lys i hånden. Vi går Lucia i skumringstimen og hygger omkring bål med æbleskiver bagefter. Forud for denne aften har børnene fået indblik i julens traditioner, sunget kendte og nye julesange og øvet det at gå Lucia. Det kan være svært at stå foran en forsamling, når man f.eks. er 3 år eller hvis man er et barn i en udsat position. Vi skaber rum for, at der er plads til alle. Hovedfokus ved dette arrangement er fællesskabsfølelsen for alle i børnehaven og indeni det enkelte barn. Vi har fokus på at alle skal føle sig inkludere.

Denne følelse af at være en del af et fællesskab er et stort omdrejningspunkt i hverdagen i Ellekildehus Skovbørnehave. Den er central i næsten alt, hvad vi foretager os. Når vi finder dyr ude i skoven med en gruppe på seks børn, gør vi det i fællesskab og der er tænkt over, hvorfor det lige præcis er de seks børn, der er med. Vi lytter til hinanden og alle børn har en demokratisk stemme. Når forældrene kommer ind af lågen for at aflevere deres barn, til arbejdsdage og på forældremøder har forældrene en stemme og vi søger at skabe et tillidsbaseret rum, hvor alle føler sig som en del af det fællesskab vi har at byde på.

Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Vi dokumenterer og evaluerer på enkelte forløb, temaer og elementer fra den styrkede pædagogiske læreplan og på dynamikker i børnegrupperne. Vi vil i fremtiden bygge videre på denne evalueringskultur ved at tilføje nye dokumentationsmetoder. Vi har en kultur, hvor vi reflekterer dagligt og løbende over vores pædagogiske praksis. Både i hverdagen på legepladsen eller på tur og til personalemøder og på pædagogiske dage.

Vi anvender vores observationer og refleksioner til at udvikle praksis og pædagogiske tilgange i forhold til f.eks. strukturen og den givne børnegruppe. Vores observationer og refleksioner danner dermed grundlag for udvikling og ændring af læringsmiljøer og aktiviteter. Vi forankrer den viden vi får via evalueringer heraf i nye tiltag med betydning for børnegruppen.

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Via praksisfortællinger vil vi synliggøre temaer, udviklingspotentialer og rammer inden for de læringsmiljøer, der opstår og som vi etablerer i børnehaven. Et eksempel herpå kan være en praksisfortælling i forhold til en leg mellem tre af de yngste børn, som kan give anledning til en dialog om øget fokus på, at den voksne bør befinde sig i umiddelbar nærhed, for at støtte og guide børnene til at udvikle fællesskabet i legen. Eller at vi skal indrette flere små kroge med mulighed for fri leg uden forstyrrelse fra de andre børn.

Vi har gennem 2020-21 haft fokus på de ni elementer fra det fællespædagogiske grundlag og vil arbejde yderligere med at dokumentere, hvordan de indgår i hverdagen og fungerer som et fundament i det pædagogiske arbejde. Vi kan benytte os af redskab til selvevaluering som ramme for at analysere og videreudvikle vores pædagogiske praksis.

Vi vil derudover benytte os af videooptagelse som afsæt for evaluering af de pædagogiske mål og elementerne fra det fællespædagogiske grundlag. Denne evaluering vil finde sted på personalemøder og på vores to årlige pædagogiske dage, hvor vi planlægger rammen for de pædagogiske mål og temaer for det kommende år.

Vi benytter os af sprogscreeninger og Tras til at dokumentere børnenes sproglige udvikling og planlægger i samarbejde med forældrene, hvordan vi bedst muligt kan udvikle det enkelte barns sproglige kompetencer.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Evalueringen og dokumentationen af den pædagogiske læreplan vil foregå løbende på personalemøder og på vores pædagogiske dage. Vi vil inddrage børnene i evaluering af læreplanen. Dette bl.a. i forbindelse med en børnemiljøvurdering.